

2 0

BEGROTING 2026

Meerjarenraming 2027-2030

2 6

Kerngegevens

Gebied

255.000 ha

Oppervlakte

90 km

Diagonale afstand
Deventer-Assen

647.000

Inwoners

Bestuur

Het waterschapsbestuur van Drents Overijsselse Delta bestaat uit 29 zetels en de volgende fracties;

9

BBB

5

Water Natuurlijk

2

VVD

2

CDA

2

Gemeentebelangen
Drenthe Overijssel

2

Ongebouwd

2

ChristenUnie

2

Natuurterreinen

1

Partij voor de Dieren

1

SGP

1

Natuur en omgeving

Waterschapswerken

6.339 km

Primaire en
secundaire
watergangen

228 km

Primaire keringen

116 km

Regionale
keringen

693 km

Overige keringen

366

Gemalen

2.049

Stuwen

16

Rwzi's

Inhoudsopgave

1. Woord vooraf	6	6. Maatschappij en organisatie	36
2. Ontwikkelingen	8	6.1 Doelen die we willen bereiken	36
2.1 Begroting in één oogopslag	8	6.2 Maatregelen programma Maatschappij	38
2.2 In- en externe ontwikkelingen	10	6.3 Kosten die wij verwachten te maken	43
2.3 Financiële kader	12	7. Overige onderdelen programmaplan	44
2.4 Van begrotingsbrief 2026 naar de voorliggende begroting 2026 en meerjarenraming 2027 – 2030	14	7.1 Overzicht dekkingsmiddelen	44
2.5 Actueel financieel kader begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2030	15	7.2 Heffing vennootschapsbelasting	45
3. Watersysteem	18	7.3 Leges	45
3.1 Doelen voor 'Voldoende water' en 'Schoon water'	19	7.4 Onvoorzien	45
3.2 Maatregelen voor de functionele instandhouding voor 'Voldoende- en Schoon water'	20	8. Waterschapsbelastingen	46
3.3 Maatregelen voor de veranderopgaven voor 'Voldoende- en Schoon water'	21	9. Paragrafen	52
3.4 Kosten die wij verwachten te maken	23	9.1 Uiteenzetting financiële positie	52
4. Waterketen	24	9.2 Assetmanagement	64
4.1 Doelen voor 'Schoon water'	25	9.3 Bedrijfsvoering	65
4.2 Maatregelen voor de functionele instandhouding voor 'Schoon water'	26	9.4 Verbonden partijen	68
4.3 Maatregelen voor de veranderopgaven voor 'Schoon water'	26	9.5 Openbaarheidsparagraaf	74
4.4 Kosten die wij verachten te maken	27	10. Financiële begroting	76
5. Waterveiligheid	30	10.1 Uitgangspunten en normen	76
5.1 Doelen voor Waterveiligheid	31	10.2 Overzicht van baten en lasten	77
5.2 Maatregelen voor de functionele instandhouding voor 'Bescherming tegen hoog water en beperking van schade als gevolg van overstromingen'	31	10.3 Incidentele baten en lasten	80
5.3 Maatregelen voor de veranderopgaven voor 'Bescherming tegen hoog water en beperking van schade als gevolg van overstromingen'	32	10.4 Voorgenomen investeringen	83
5.4 Kosten die wij verwachten te maken	34	10.5 Geprognosticeerde balans (ultimo boekjaar)	85
		11. Begrotingsbijlagen	86
		11.1 Afkortingen	86

1. Woord vooraf

Koersvast in een onzekere omgeving

Voor u ligt de Begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2033 van Waterschap Drents Overijsselse Delta. Dit is een bijzonder jaar: in 2026 bestaat ons waterschap tien jaar. Een mijlpaal om bij stil te staan, een moment om terug te kijken maar vooral ook een moment om vooruit te kijken.

De wereld om ons heen verandert snel. We zien nieuwe dreigingen en onzekerheden, zoals geopolitieke spanningen, schaarste aan grondstoffen en arbeid, cyberdreiging en extremer weer. Deze ontwikkelingen vergroten de druk op onze uitvoering en onze financiële ruimte. Dit vraagt om onverminderde inzet op digitale veiligheid en om alert te blijven op risico's die onze vitale infrastructuur én onze weerbaarheid op de proef stellen.

We zien echter ook grote kansen. Digitalisering en de inzet van kunstmatige intelligentie helpen ons om slimmer te werken, beter te voorspellen en sneller in te spelen op veranderingen. We zien in de ambtelijke organisatie duidelijke verbeteringen in de processen en het gestructureerd beheersen van de financiën. De ambtelijke organisatie komt steeds meer in control en dit zal in 2026 doorzetten en steeds meer inzicht geven in de omvang van de verbeteropgave van de interne organisatie.

Innovaties in waterbeheer en energie laten zien wat samenwerking kan opleveren. Door kennis te delen en samen te werken met partners binnen én buiten het waterschap kunnen we onze maatschappelijke opgaven efficiënter en duurzamer realiseren.

We bewegen mee met belangrijke transitie's: in water, ruimte en klimaat, in de waterketen én als organisatie zelf. Onze inzet op lastenbeheersing, digitalisering en datagedreven werken maakt ons efficiënter en wendbaarder en versterkt de kwaliteit van onze uitvoering. De eerste effecten daarvan zijn zichtbaar in deze begroting: in projecten, investeringen en de manier waarop we onze middelen doelgericht inzetten.

Nu de opgaven groter worden is het van groot belang scherp te zijn op de kosten. We richten onze middelen op wat echt nodig is en houden daarbij oog voor de betaalbaarheid voor inwoners en bedrijven.

Daarnaast blijven we investeren in noodzakelijke vernieuwing – niet alleen door te verbeteren wat we al doen, maar door te durven denken in nieuwe mogelijkheden. Daarbij vinden we het binnen waterbeheer belangrijk om te denken in functies en de bediening daarvan, in plaats van enkel in assets – het gaat ons om de waarde en werking van het watersysteem als geheel. De uitdagingen waar we voor staan vragen soms om een andere manier van kijken en werken, om ruimte voor experiment en samenwerking over grenzen heen.

Vernieuwing is voor ons geen doel op zich, maar een houding: nieuwsgierig, wendbaar en lerend. De Begroting 2026 laat concreet zien hoe we die vernieuwing vertalen naar onze programma's, projecten en financiële kaders. We investeren gericht in onze weerbaarheid, klimaatadaptatie, verduurzaming en digitalisering. Zo brengen we verbeeldingskracht in de uitvoering – koersvast in een tijd van verandering.

Het proces van de Watervisie heeft laten zien dat we, ondanks deze onzekere en soms moeilijke tijden, onze ambities onverminderd hebben vastgehouden. We blijven staan voor de ambities uit onze Watervisie. Die vasthoudendheid en samenwerking vormen de basis voor vertrouwen in de toekomst. Met dat vertrouwen gaan we het proces in van de totstandkoming van ons nieuwe Waterbeheerprogramma.

We mogen trots zijn op hoe we als organisatie blijven bewegen, vernieuwen en samenwerken. Trots op de resultaten die we in onze uitvoering bereiken, op de betrokkenheid van onze medewerkers en op de manier waarop we steeds vaker samen met onze partners verbinding maken en daardoor meer bereiken. Met bestuurlijke helderheid, financiële verantwoordelijkheid én vertrouwen in onze mensen en partners zijn we koersvast, zodat WDODelta ook de komende jaren een betrouwbare partner is voor inwoners, bedrijven en andere overheden.

2. Ontwikkelingen

2.1 Begroting in één oogopslag

Inkomsten € 185,3 mln.

Watersysteembeheer

Bescherming tegen hoog water

Voldoende water

0,4 miljoen natuur

15,6 miljoen ongebouwd niet zijnde natuur

50,7 miljoen huizen en gebouwen

36,3 miljoen inwoners

7,4 miljoen inzet reserves en dividend

+

Zuiveringsbeheer

Schoon water

16,9 miljoen bedrijven

51,9 miljoen huishoudens

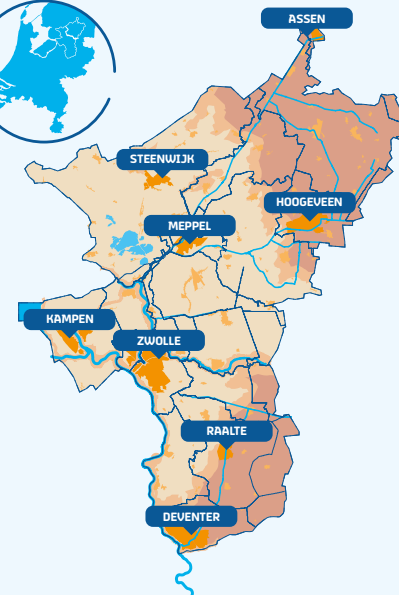

6,2 miljoen inzet reserves en dividend

=

Totaal

En wat betaal ik in 2026?

1. huur	2. koop	3. huur	4. koop
€ 221 4,4%*	€ 364 +0,2%*	€ 390 +4,1%*	€ 534 +1,3%*
5. 	6. 	7. 	8.
€ 6.342 +5,3%*	€ 7.550 +15,8%*	€ 1.740 +3,7%*	€ 31.145 +3,8%*

* Verandering ten opzichte van 2025

Uitgaven € 185,3 mln.

65,2 miljoen

Watersysteem

+

55,3 miljoen

Waterketen

+

16,2 miljoen

Waterveiligheid

+

48,6 miljoen

Maatschappij
& organisatie

Voorbeelden*

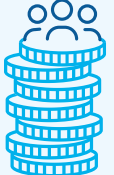
1. Eenpersoonshuishouden met huurwoning (inwoner & 1 ve)
2. Eenpersoonshuishouden met koopwoning (inwoner, woning woz € 370.000 & 1 ve)
3. Meerpersoonshuishouden met huurwoning (inwoner & 3 ve)
4. Meerpersoonshuishouden met koopwoning (inwoner, woning woz € 370.000 & 3 ve)
5. Agrarisch bedrijf (waarde woz € 520.000, 60 hectares landbouwgrond & 3 ve)
6. Natuur (1.000 hectares natuur)
7. Groothandel (waarde woz € 2,7 miljoen & 7 ve)
8. Productiebedrijf (waarde woz € 13,5 miljoen & 300 ve)

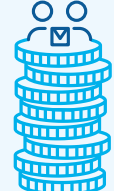
ve = vervuilingseenheid

* Jeder huishouden betaalt vast bedrag waterschapsbelasting en eigenaren betalen ook watersysteembelasting op basis van WOZ waarde en/of hectares.

Verdeling van de uitgaven

43,5
miljoen
Kapitaallasten

67,7
miljoen
Personeelslasten

74,0
miljoen
Goederen en diensten

2.2 In- en externe ontwikkelingen

De belangrijkste in- en externe ontwikkelingen zijn hieronder per programma uiteengezet. De midterm review van de Watervisie 2030 “Meer dan water” bevestigde dat onze ambities nog steeds actueel zijn. Schoon, voldoende en veilig water blijven de basis. De review onderstreept dat onze koers richting klimaatadaptatie, verduurzaming, digitalisering en gebiedsgericht werken stevig en toekomstbestendig is.

Waterbeheerprogramma 2028–2033

In 2026 werken wij aan de voorbereiding van het nieuwe Waterbeheerprogramma 2028–2033. Dit programma vormt het overkoepelende kader voor ons werk als waterschap. Het programma wordt eind 2027 bestuurlijk vastgesteld en gaat in op 1 januari 2028.

De voorbereiding vraagt inzet voor projectorganisatie, participatie met partners en het uitvoeren van studies en effectanalyses. Zo zorgen wij dat het programma voldoet aan de wettelijke eisen én aansluit bij onze strategische koers: klimaatadaptatie, duurzaamheid en digitalisering.

Inbreng WDODelta bij de herijking van het Deltaprogramma en Ruimte voor de Rivier 2.0

Het Rijk werkt momenteel aan de herijking van het Deltaprogramma en aan de verkenning Ruimte voor de Rivier 2.0. In beide trajecten wordt gekeken hoe Nederland de waterveiligheid en de beschikbaarheid van zoetwater in de toekomst kan blijven waarborgen.

WDODelta is hierbij actief betrokken in de landelijke overleggen en brengt de regionale kennis en belangen in. De gesprekken richten zich onder meer op het beter benutten van het beschikbare Rijnwater en het afstemmen van maatregelen tussen de rivieren, het IJsselmeergebied en de kust. Daarbij wordt gekeken naar de balans tussen veiligheid, voldoende zoetwater en de leefomgeving.

Tegelijkertijd moeten we ons realiseren dat WDODelta niet als enige partij aan tafel zit. Ook het Rijk, de provincies en andere waterschappen brengen hun eigen belangen en perspectieven in. Die belangen lopen soms uiteen. Het is daarom niet vanzelfsprekend dat de uitkomst van deze landelijke trajecten volledig aansluit op onze voorkeuren, maar WDODelta blijft hierover in gesprek binnen de landelijke overleggen.

De uitkomsten van deze trajecten zullen op termijn gevolgen hebben voor ons werkgebied en bepalen mede onze toekomstige opgaven rond zoetwaterbeschikbaarheid en waterveiligheid. Zodra hierover meer duidelijkheid is, worden de bestuurlijke gevolgen uitgewerkt en – waar relevant – verwerkt in planning en meerjarenraming.

Watersysteem

Het watersysteem staat onder druk door klimaatverandering. Hevigere buien en langere droge periodes zorgen voor grotere schommelingen in waterstanden. Nieuwe regels, zoals de gedragscode voor beheer en onderhoud, vragen om andere keuzes in het maaibeheer en om aanpassingen in ons materieel.

De nieuwe Gedragscode Bestendig Beheer en Onderhoud is ingegaan op 1 april 2025. Deze is essentieel bij het uitvoeren van beheer- en onderhoudswerkzaamheden. Op dit moment zijn nog onvoldoende ervaringen opgedaan om een reële prognose te kunnen geven van de onderhoudskosten voor 2026. Daarom is dit nog niet verwerkt in de begroting.

Ook onze rol in de ruimtelijke ordening verandert. Sinds de inzet van “water en bodem sturend” worden we eerder en steviger betrokken bij gebiedsprocessen. Dit vraagt dat WDODelta zich nog nadrukkelijker positioneert als kennisautoriteit en als partij die juridische borging kan bieden.

Waterketen

De totale waterketen – van drinkwaterproductie tot afvalwaterzuivering – staat voor grote opgaven door klimaatverandering, verdroging en verontreiniging. Deze ontwikkelingen zetten de kwaliteit en beschikbaarheid van water steeds meer onder druk. Binnen de afvalwaterketen, waar het waterschap verantwoordelijk is voor beheer en zuivering, ligt tegelijkertijd een belangrijk deel van de oplossing. Met slimme zuivering, hergebruik van water en het benutten van grondstoffen en energie leveren wij als waterschap een directe bijdrage aan een toekomstbestendige en duurzame waterketen.

Deze ontwikkeling sluit aan bij de aangescherpte Europese regels (zoals de Richtlijn Stedelijk Afvalwater en de KRW). Deze regels helpen ons om de lat hoog te leggen en om te blijven verbeteren.

Onze koers ligt vast in het Strategisch Kader Waterketen en de Toekomstvisie Waterketen. Daarin zetten we in op samenwerking, flexibiliteit en innovatie. Een belangrijk voorbeeld is de pilot datagedreven sturing op rwzi's. Dit helpt het zuiveringsproces te verbeteren, energie te besparen en investeringen uit te stellen. Het programma Waterketen liep tegen de grenzen van de maakbaarheid aan. We hebben gekozen voor een (tijdelijk) hoger risicoprofiel voor het onderhoud van de waterketenassets. Hierdoor zijn de kosten voor operationeel onderhoud toegenomen en is een achterstand ontstaan in de vervangingsopgave. De komende jaren zetten we het werk om onderhouds-achterstanden in te halen beheerst voort, met aandacht voor prioriteiten, beschikbare capaciteit en financiële ruimte. Tegelijk blijven we alert op risico's van onverwachte meerkosten.

Waterveiligheid

Binnen de waterveiligheid ligt de nadruk op de uitvoering van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Tot 2050 werken we permanent aan meerdere dijkversterkingen tegelijk. Eind 2025 volgt een landelijke herijking van het HWBP, waarin afspraken over financiering en solidariteit worden herzien.

Spreading van kosten blijft belangrijk om de uitvoering beheersbaar te houden. Zo blijven we op koers richting het voldoen aan de wettelijke normen in 2050.

Het vernieuwde HWBP ontwikkelt zich tot een toekomstbestendige alliantie tussen waterschappen en het Rijk, gericht op stabiele financiering, gezamenlijke sturing en doelmatige uitvoering. Deze herijking – samengevat onder de noemer Best for Program – zorgt voor meer regie op programmaniveau, een betere voorbereiding van projecten en een eerlijke verdeling van risico's en middelen. WDOdelta draagt actief bij aan deze landelijke vernieuwing door kennis te delen, risico's goed te onderbouwen en projecten zorgvuldig te programmeren. Hiermee versterken we niet alleen onze eigen waterveiligheidsopgave, maar ook de gezamenlijke slagkracht van alle waterschappen richting 2050.

Maatschappij en organisatie

Zoals eerder vermeld zien we nieuwe dreigingen en onzekerheden, zoals geopolitieke spanningen, schaarste aan grondstoffen en arbeid, technologische ontwikkelingen en extremer weer. Hierdoor loopt de bedrijfscontinuïteit risico's. Om dat op te vangen heeft ons waterschap aandacht voor weerbaarheid. Dat gaat zowel over weerbaarheid m.b.v. crisisbeheersing en het organiseren van bedrijfscontinuïteit bij langere periodes van uitval van de normale (hulp) structuur, als het robuust inrichten van onze systemen zodat lokale verstoringen slechts een beperkt effect hebben op het gehele systeem.

Voor energie en informatieveiligheid wordt al gewerkt aan robuuste systemen. WDOdelta is al bezig met plannen en voorzieningen voor een robuust energiesysteem en informatieveiligheid. In 2026 zal de bedrijfscontinuïteit met langer durende uitval (72 uur) van (hulp)structuren een belangrijk onderwerp worden.

Robuust en adaptief energiesysteem: Energie is in toenemende mate een randvoorwaarde voor de continuïteit van onze organisatie. Onze primaire processen zijn afhankelijk van een stabiele en betrouwbare energievoorziening. De afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in zonneparken, een windmolen en deelnemingen, waardoor WDO Delta inmiddels ook een grote opwekker van duurzame energie is. We liggen op koers richting energieneutraliteit in 2030, maar door elektrificatie en strengere regelgeving neemt de energievraag toe. De gevolgen van netcongestie vragen om gerichte maatregelen. In 2025 en 2026 voeren we de energieagenda uit, gericht op uitbreiding van eigen opwek en opslag, slim energiebeheer en samenwerking in regionale energiehub's. Daarmee versterken we de leveringszekerheid en verkleinen we de afhankelijkheid van het elektriciteitsnet. We doen dit tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten en risico's.

Circulariteit: Ook circulariteit speelt een rol bij bedrijfscontinuïteit: door materialen efficiënter en herbruikbaar in te zetten, verminderen we onze afhankelijkheid van schaarse grondstoffen en vergroten we de veerkracht van onze processen.

Innovatie: Innovatie ondersteunt de bedrijfscontinuïteit. Met de inzet van digital twins en AI bouwen we aan voorspellend vermogen en meer doelgerichte besluitvorming. Daarmee vergroten we onze mogelijkheid om proactief te sturen in een onzekere context.

Efficiënt en wendbaar: De ontwikkeling naar een efficiënte en wendbare organisatie krijgt in 2026 nadrukkelijk vorm. Digitalisering en datagedreven werken zijn daarbij drijvende factor. We investeren in een robuuste digitale infrastructuur en benutten technologie om processen te standaardiseren en te automatiseren. Dit leidt tot structurele efficiëntiewinst en ondersteunt de lastenbeheersing.

Tegelijkertijd versterken we de interne basis. De planning- en controlcyclus wordt verbeterd om scherpere keuzes te kunnen maken. Medewerkers worden beter toegerust door gerichte opleidingen, waardoor kennis en flexibiliteit toenemen. Denk aan initiatieven als een AI café en succesvolle workshops om een eigen bot te bouwen. Ook vergroten we onze weerbaarheid door maatregelen op het gebied van informatieveiligheid en crisisorganisatie. Daarmee bouwen we aan een toekomstbestendig waterschap dat snel en effectief kan reageren op maatschappelijke en organisatorische uitdagingen.

Herziening belastingstelsel

Per 1 januari 2026 gaat de nieuwe belastingwetgeving in. In 2025 is door het AB een nieuwe kostentoedelingsverordening vastgesteld. Deze is in de voorliggende begroting verwerkt.

2.3 Financiële kader

De begroting 2026 en de meerjarenraming (MJR) 2027-2030 vormen het financieel kader, waarbinnen ons waterschap de komende jaren haar taken en opgaven moet uitvoeren. Om risico's op te kunnen vangen, beschikken we over een algemene reserve voor onverwachte kosten. Daarnaast zijn er twee egaliseriereserves voor het watersysteembeheer en zuiveringsbeheer, waarmee we tariefstijgingen kunnen beperken. In het laatste jaar moeten de belastingopbrengsten kostendekkend zijn en mogen er geen egaliseriereserves worden ingezet.

De basis voor deze begroting is het financieel kader uit de begrotingsbrief 2026. Een uitgebreide toelichting op de verschillende mutaties is te vinden in de begrotingsbrief 2026. Ons streven is erop gericht geweest om in de begroting 2026 binnen de kaders van de begrotingsbrief 2026 te blijven en daarnaast Lastenbeheersing spoor 2 verder te concretiseren; deze was in de begrotingsbrief 2026 PM opgenomen.

Tabel 1: Financieel kader volgens begrotingsbrief

Financieel kader begrotingsbrief 2026 (bedragen * € 1 mln.)	2026	2027	2028	2029	2030
Financieel kader begroting 2025 en MJR 2026-2029	186,1	196,1	205,8	213,8	222,5
+ Recente bestuursbesluiten (conform AB voorstellen t/m 1 april 2025)	1,7	1,8	1,8	1,7	1,7
+/- Autonome ontwikkelingen	0,8	2,1	-0,6	0,2	1,0
+/- Nieuwe ontwikkelingen	0,5	-0,8	0,8	3,7	3,9
Subtotaal financieel kader exclusief lastenbeheersing	189,1	199,2	207,8	219,3	229,1
- Lastenbeheersing spoor 2	pm	pm	pm	pm	pm
+ Extra kosten i.v.m structurele lastenbeheersing spoor 2	pm	pm	pm	pm	pm
Financieel kader begrotingsbrief 2026	189,1	199,2	207,8	219,3	229,1

Hiernaast een specificatie van de autonome ontwikkelingen, zoals in de begrotingsbrief opgenomen en in deze begroting verwerkt.

Tabel 2: Autonome ontwikkelingen volgens begrotingsbrief

Progr.	Autonome ontwikkelingen bestaand beleid (bedragen * € 1 mln.)	2026	2027	2028	2029	2030
Alle	Loonontwikkelingen	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Alle	Prijsindexering	-0,2	-0,3	-0,5	-0,6	-0,7
Alle	Renteontwikkelingen	0,3	1,8	-0,8	0,1	1,0
Totaal		0,8	2,1	-0,6	0,2	1,0

De volgende tabel geeft een specificatie weer van de nieuwe ontwikkelingen, zoals in de begrotingsbrief is opgenomen en in deze begroting is verwerkt.

De rechterkolom bevat de categorie, met de volgende betekenis:

- E = Exploitatiekosten voorgenomen investeringen – dit zijn de geraamde exploitatielasten verband houdende met voorgenomen investeringen
- T = Temporisering reeds toegekende exploitatiebudgetten – door voortschrijdend inzicht worden genoemde posten in de tijd gespreid
- N = Dit betreft Nieuwe ontwikkelingen, die nog niet in overige besluitvorming zijn betrokken

Tabel 3: Nieuwe ontwikkelingen volgens begrotingsbrief

Progr.	Nieuwe ontwikkelingen (bedragen * € 1 mln.)	2026	2027	2028	2029	2030	cat.
M&O	Fysieke toegang 1B - exploitatie	0,0	0,0	0,5	0,5	0,5	E
M&O	Energie transitie: onderzoeken-exploitatie	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	E
M&O	Energie transitie: continueren EBO-exploitatie	0,3	0,3	0,2	0,0	0,0	E
WK	Temporiseren pilot datagedreven sturing rzw's	-1,4	-2,0	-0,7	2,4	2,5	T
M&O	DMS, reeds toegekend voor 2025 - uitvoering deels in 2026	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	T
WS	Assetmanagement - Uitbreiding areaal in GISIB (nvo's, bomen)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	N
WK	Monitoring milieuvreemde (probleem)stoffen	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	N
M&O	Onderzoeksbudget Rekenkamer	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	N
M&O	Digitale transformatie & Privacy officer	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	N
M&O	Wettelijke verplichting onderzoek naar de staat van de regionale keringen en grondonderzoek bestaande keringen	0,3	-	-	-	-	N
Totaal		0,5	-0,8	0,8	3,7	3,9	

2.4 Van begrotingsbrief 2026 naar de voorliggende begroting 2026 en meerjarenraming 2027 – 2030

In vergelijking met het gepresenteerde financiële kader in de begrotingsbrief van € 189,1 mln. komt deze begroting uit op € 185,3 mln. voor het jaar 2026. Dat is € 3,8 mln. lager. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door het inboeken van de uitkomsten van spoor 2 lastenbeheersing (€ -5,3 mln.) en overige ontwikkelingen - per saldo (€ 1,5 mln.).

Tabel 4: Financieel kader Begroting 2026 en MJR 2027-2030

Financieel kader begroting 2026 en MJR 2027-2030 (bedragen * € 1 mln.)	2026	2027	2028	2029	2030
Financieel kader begroting 2025 en MJR 2026-2029	186,1	196,1	205,8	213,8	222,5
+ Recente bestuursbesluiten (conform AB voorstellen t/m 1 april 2025)	1,7	1,8	1,8	1,7	1,7
+/- Autonome ontwikkelingen	0,8	2,1	-0,6	0,2	1,0
+/- Nieuwe ontwikkelingen	0,5	-0,8	0,8	3,7	3,9
Subtotaal financieel kader begrotingsbrief 2026	189,1	199,2	207,8	219,3	229,1
- Lastenbeheersing spoor 2 (saldo van baten en lasten)	-5,3	-6,8	-9,7	-11,2	-11,2
+/- Overige ontwikkelingen (per saldo)	1,5	-0,5	-	-0,5	-0,5
Financieel kader begrotingsbrief 2026	185,3	191,9	198,1	207,6	217,4

I. Lastenbeheersing spoor 2

De voorbereiding van spoor 2 van het traject lastenbeheersing is afgerond. De effecten van de maatregelen komen uit efficiëntieverbeteringen en zijn structureel en substantieel. Dit is een maximale besparing wat binnen de ambtelijke organisatie op basis van efficiëntie realiseerbaar is. De maatregelen zijn in de begroting ingeboekt en zullen gedurende de begrotingsperiode tot uitvoering worden gebracht.

II. Overige ontwikkelingen

Om de organisatie gesteld te maken voor de digitale transformatie zal de IV organisatie versterkt moeten worden. Deze versterking moet leiden tot het meer op orde krijgen van zaken als architectuur, applicatielandschap en datasystemen. De versterking van de IV-organisatie is een noodzakelijke stap richting een toekomstbestendig en digitaal waterschap.

We ontwikkelen ons naar een datagedreven organisatie waarin informatie, technologie en samenwerking integraal bijdragen aan betere besluitvorming, wendbaarheid en maatschappelijke waarde.

Om onze digitale weerbaarheid te vergroten wordt geïnvesteerd in de modernisering van systemen en samenwerking met externe partners. Een deel van deze middelen is voor 2026 reeds beschikbaar binnen de pilot Datagedreven sturing op rwzi's, waarbij de resterende middelen naar voren worden gehaald om noodzakelijke maatregelen direct te kunnen treffen. Indien in 2026 blijkt dat aanvullende middelen benodigd zijn boven hetgeen in de huidige begroting is opgenomen, zal dit via de reguliere Planning & Control-momenten aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd.

In de begrotingsbrief is als uitgangspunt voor het aantrekken van langlopende leningen gekozen voor een rentepercentage van 3%. Het DB acht het gezien de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt noodzakelijk om dit percentage in de

begroting bij te stellen naar 3,5%. De aanpassing van het rentepercentage naar 3,5% heeft een financieel effect van € 0,2 mln. De ruimte voor deze verzwaren is binnen de begroting gevonden.

2.5 Actueel financieel kader begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2030

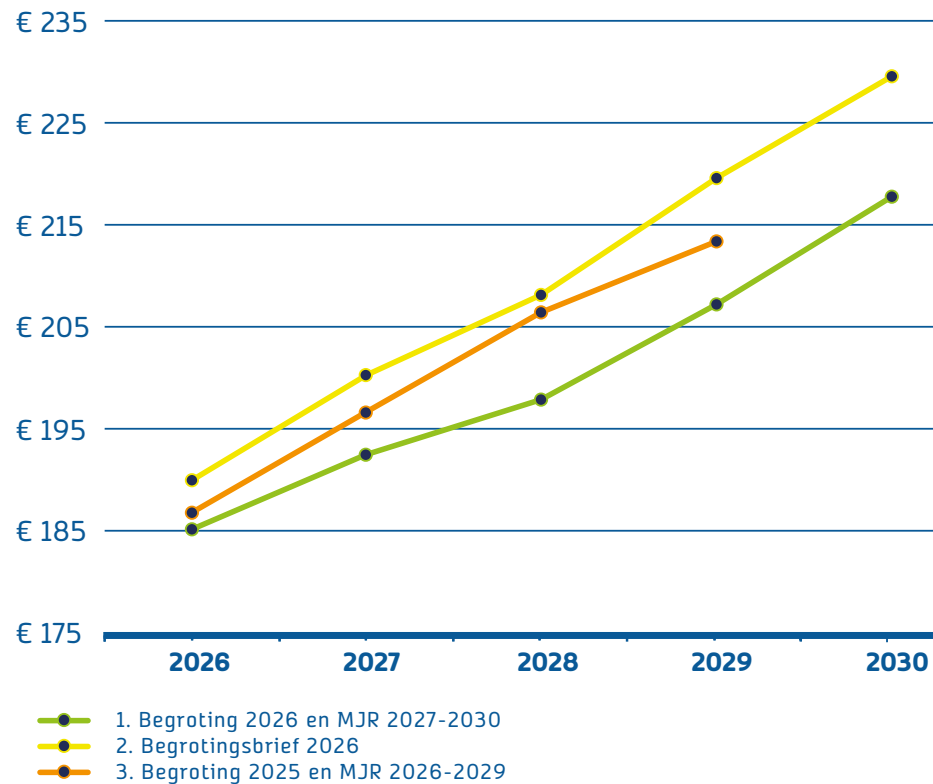
In de volgende tabel vatten wij alle mutaties ten opzichte van het financieel kader in de begrotingsbrief samen, waarmee we het actuele financieel kader voor deze begroting schetsen. Verder is een grafiek opgenomen van de ontwikkeling van het financieel perspectief.

Tabel 5: Actueel financieel kader

Financieel kader begroting 2026 en MJR 2027-2030 (bedragen * € 1 mln.)	2026	2027	2028	2029	2030
Financieel kader begrotingsbrief 2026	189,1	199,2	207,8	219,3	229,1
- Lastenbeheersing spoor 2 (saldo van baten en lasten)	-5,3	-6,8	-9,7	-11,2	-11,2
+/- Overige ontwikkelingen (per saldo)	1,5	-0,5	-	-0,5	-0,5
Financieel kader begroting 2026 en MJR 2027-2030	185,3	191,9	198,1	207,6	217,4

In grafiekvorm ziet de ontwikkeling van het financieel kader er als volgt uit:

Ontwikkeling financieel perspectief begroting in de tijd (in € mln.)

De bovenstaande grafiek is geactualiseerd op basis van de voorliggende begroting en meerjarenraming. Ten opzichte van de begroting 2025 en de begrotingsbrief 2026 is een daling zichtbaar van de geraamde lasten, met name als gevolg van de lastenbeheersing spoor 2.

3. Watersysteem

Visie
Wij zorgen voor
voldoende water

Strategische doelen

A. Wij realiseren doelmatig waterbeheer dat optimaal de functies en het huidige gebruik ondersteunt

B. Ons waterbeheer is er in natte omstandigheden op gericht om zoveel mogelijk schade en/of inkomstderving als gevolg van wateroverlast te voorkomen of te beperken

C. Ons waterbeheer is er in droge omstandigheden op gericht om de beschikbaarheid van zoetwater voor gebieds- en oppervlaktewater-functies zo lang mogelijk op peil te houden teneinde schade en/of opbrengstderiving te voorkomen of te beperken

— Operationele doelen

A1. De infrastructuur voldoet aan de kaders van GGOR

A2. Het (peil)beheer voldoet in normale omstandigheden

A3. Het watersysteem en de functies zijn in balans

B1. De infrastructuur voldoet aan de kaders van NBW

B2. Het (peil)beheer voldoet bij (dreigende) wateroverlast situaties

B3. Het watersysteem en de functies zijn tijdens natte omstandigheden in balans

C1. De infrastructuur aanpassen om waterbeschikbaarheid te vergroten

C2. Het (peil)beheer is gericht op maximale waterbeschikbaarheid bij (dreigende) watertekort situaties

C3. Het watersysteem en de functies zijn tijdens droge omstandigheden in balans

Visie
Wij zorgen voor
schoon water

Strategische doelen

D. Wij zorgen voor een goede ecologische, fysische en chemische waterkwaliteit passend bij de functie van het oppervlaktewater

D2. De KRW
waterlichamen en de
waardevolle kleine
wateren voldoen aan
de vastgestelde KRW
/WKW doelstellingen

D3. Alle wateren voldoen aan de daar geldende waterkwaliteitsdoelstellingen

D4. Juiste balans tussen de belastbaarheid en belasting van het watersysteem

Figuur 2: Doelen watersysteem

3.1 Doelen voor 'Voldoende water' en 'Schoon water'

Binnen het programma Watersysteem voeren we twee hoofdtaken uit. We dragen zorg voor voldoende (1) en schoon (2) water. Deze hoofdtaken zijn in ons waterbeheerprogramma vertaald naar vier strategische en twaalf operationele doelen. Om onze doelen te bereiken, stemmen we de waterpeilen, het onderhoud en de inrichting van het watersysteem in landelijk en stedelijk gebied zo goed mogelijk af op de functies van het gebied. Door het watersysteem robuuster te maken (voldoende ruimte voor waterberging, aanleg van natuurvriendelijke oevers, inrichting van overstromingsgebieden, stimuleren van regenwaterinfiltratie in de bodem en door verharding te verminderen) anticiperen wij op de klimaatverandering. Wij voeren onze taak op integrale wijze en in verbinding met de omgeving uit. Voor verdere toelichting op onze visie en doelen voor het watersysteem, verwijzen we naar de doelenboom in ons waterbeheerprogramma.

In de doelenboom op de vorige pagina zijn de volgende operationele doelen opgenomen:

- ↳ A1: De infrastructuur voldoet aan de kaders van Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR);
- ↳ A2: Het (peil)beheer voldoet in normale omstandigheden;
- ↳ A3: Het watersysteem en de functies zijn in balans;
- ↳ B1: De infrastructuur voldoet aan de kaders van het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW);
- ↳ B2: Het (peil)beheer voldoet tijdens (dreigende) wateroverlastsituaties;
- ↳ B3: Het watersysteem en de functies zijn tijdens natte omstandigheden in balans;
- ↳ C1: De infrastructuur aanpassen om waterbeschikbaarheid te vergroten;
- ↳ C2: Het (peil)beheer is gericht op maximale waterbeschikbaarheid bij (dreigende) watertekortsituaties;
- ↳ C3: Het watersysteem en de functies zijn tijdens droge omstandigheden in balans;

- ↳ D2: De Kaderrichtlijn Water (KRW)-waterlichamen en de waardevolle kleine wateren voldoen aan de vastgestelde KRW/WKW-doelstellingen;
- ↳ D3: Alle wateren voldoen aan de gestelde waterkwaliteitsdoelen;
- ↳ D4: Juiste balans tussen de belastbaarheid en belasting van het watersysteem.

Verbonden partijen

In paragraaf 9.4 worden verschillende verbonden partijen genoemd. Deze partijen dragen op verschillende manieren bij aan de programma's en het realiseren van onze doelen. Hieronder volgt de relatie van deze verbonden partijen met het programma Watersysteem:

- ↳ Aqualysis: deze gemeenschappelijke laboratoriumorganisatie voert chemisch, bacteriologisch en biologisch onderzoek uit voor het beheer van het watersysteem. Dit ondersteunt de doelen voor 'Voldoende water' en 'Schoon water' (paragraaf 3.1) door te helpen bij de controle op de naleving van vergunningen en het beoordelen van de waterkwaliteit.
- ↳ Het Waterschapshuis: deze regie-organisatie helpt waterschappen om samen te werken aan digitale transformatie, onder andere door een gestandaardiseerde informatiehuishouding en gezamenlijke ICT-aanbestedingen. Dit is belangrijk voor de monitoring en analyse van het watersysteem.
- ↳ STOWA: dit kenniscentrum draagt bij aan de doelen voor 'Voldoende water' en 'Schoon water' door kennis over waterbeheer- en kwaliteit te ontwikkelen en te delen.

3.2 Maatregelen voor de functionele instandhouding voor 'Voldoende- en Schoon water'

Een groot deel van ons werk bestaat uit reguliere werkzaamheden (functionele instandhouding) en draagt in belangrijke mate bij aan de realisatie van de genoemde doelen A1 t/m D4 onder paragraaf 3.1. Denk hierbij aan peilbeheer en het dagelijkse beheer en onderhoud van vele waterschapsassets, waaronder 366 gemalen, ruim 6.300 kilometer watergang, 2.000 stuwen en vele aan- en afvoer-regulerende kunstwerken.

Het beheer en onderhoud van ons watersysteem voeren wij uit binnen de kaders van het waterbeheerprogramma en het strategisch assetmanagementplan. We baseren ons huidige beleid op een optimale balans tussen prestaties, kosten en risico's. Vergunningverlening is een belangrijk instrument om ervoor te zorgen dat activiteiten in en rond het watersysteem voldoen aan de gestelde eisen en doelen. We richten ons op het naleven van wet- en regelgeving en behalen van de doelen uit het Waterbeheerprogramma (WBP). We willen de risico's op het niet behalen van de afgesproken prestaties zoveel mogelijk minimaliseren. Daarbij streven we naar de laagste kosten voor onze inwoners en bedrijven.

Peilbeheer in het veenweidegebied

Het peilbeheer in het veenweidegebied vraagt om een zorgvuldige aanpak. We hebben geprobeerd aan te sluiten bij de gebiedsprocessen van de provincie Overijssel, zodat onze plannen goed zouden passen binnen de bredere gebieds-aanpak. Deze provinciale processen hebben echter vertraging opgelopen. Om de risico's in het dagelijks peilbeheer te beperken en te waarborgen dat het grond- en oppervlaktewater blijft voldoen aan de functies in het gebied, hebben wij besloten de actualisatie van de peilbesluiten los te koppelen van deze provinciale trajecten.

Dit betekent dat WDO Delta zelf de regie neemt op de actualisatie van de peilbesluiten in het veenweidegebied. Het peilbesluit Mastenbroek is hiervan het eerste voorbeeld. In andere veenweidegebieden brengen we de situatie nu systematisch in kaart. Zo krijgen we inzicht in de mogelijke financiële risico's en kunnen we tijdig maatregelen treffen om de waterhuishouding op orde te houden.

Voorbereiding op extreme situaties

Een ander belangrijk onderdeel van ons watersysteem is de voorbereiding op mogelijke gevolgen tijdens of na extreme situaties. Hieronder valt het actief beheren en ontwikkelen van onze crisis(bestrijdings)plannen en -crisisorganisatie in het algemeen. Handhaving speelt hierbij een cruciale rol. Zij garanderen dat regels en voorschriften worden nageleefd, zowel tijdens normale omstandigheden als tijdens crisissituaties. Zo borgen we de veiligheid en het functioneren van het watersysteem.

Nieuwe gedragscode

De nieuwe Gedragscode Bestendig Beheer en Onderhoud is in april 2025 in werking getreden. Dit heeft impact op de werkwijze van ons onderhoud en mogelijk op ons waterkwantiteits- en waterkwaliteitsbeheer. Zo moeten wij meer begroeiing laten staan, andere machines gebruiken en kunnen we in sommige watergangen bepaalde periodes minder/geen onderhoud uitvoeren. Wat de daadwerkelijke impact is op onze doelen en financiën is na één maai-ronde nog niet te zeggen. Belangrijk om in diverse jaren ervaring op te doen en het goed te blijven monitoren. We kiezen ervoor om op basis van ervaringen te leren en te verbeteren en niet op basis van theoretische verwachtingen.

Figuur 2 : Maaien bij watergang

3.3 Maatregelen voor de veranderopgaven voor 'Voldoende- en Schoon water'

Naast functionele instandhouding, zijn aanvullende maatregelen nodig om de genoemde doelen A1 t/m D4 uit paragraaf 3.1 te realiseren (veranderopgaven). Het betreft in het bijzonder drie bestuurlijke maatregelen, die hieronder nader worden toegelicht.

3.3.1. Veranderopgaven (A1, A3, B1, B3, C1, C3 en D2)

a. Verdere positionering Water en Bodem sturend

In 2026 breiden wij onze rol als kennisautoriteit in de ruimtelijke ordening verder uit. Conform het positionpaper Water en Bodem sturend zorgen wij

dat waterbelangen structureel worden meegenomen in omgevingsvisies en provinciale plannen. Deze inzet voorkomt toekomstige juridische risico's door aflopende peilbesluiten en borgt dat investeringen in klimaatadaptatie en waterhuishouding doelmatig plaatsvinden. Hiervoor reserveren wij budget voor expertise, juridische ondersteuning en de verdere ontwikkeling van gebiedsgerichte instrumenten.

b. Klimaatadaptatie in samenwerking met Rivus en Fluvius

Voor 2026 staat het realiseren van klimaatdoelen centraal via de samenwerkingsverbanden Rivus en Fluvius. Door gezamenlijke gebiedsaanpakken worden gemeentelijke plannen versterkt met waterschapsbelangen. De financiële inzet richt zich vooral op kennisontwikkeling, gezamenlijke studies en cofinanciering van pilots. Daarmee wordt de kosteneffectiviteit vergroot en voorkomen we versnipperde investeringen in afzonderlijke gebiedsprocessen.

c. Implementatie gedragscode beheer en onderhoud

Met de invoering van de nieuwe gedragscode bestendig beheer en onderhoud maken wij in 2025 en 2026 structurele aanpassingen in onze bedrijfsvoering. Dit betekent enerzijds hogere inzet op ecologisch beheer, zoals het laten staan van begroeiing en anderzijds investeringen in aangepast materieel. In 2025 is gestart met de implementatie van de nieuwe werkwijzen. Zo zijn er nieuwe maaicodes vastgesteld en is er gestart met het werken met nieuwe machines. Op basis van de eerste ervaringen wordt voor 2026 bepaald wat de impact is voor onze doelen, kosten en risico's. We willen ons werk effectief en efficiënt uitvoeren. We proberen onze kennis en ervaring landelijk in te brengen daar waar wij denken dat werkwijzen verbetering behoeven. Hierbij zoeken we nauw contact met onze regionale partners en waterschappen. Bij de opstellen van de gedragscode is naar ons idee onvoldoende gekeken naar de praktische kennis en ervaring. Waar mogelijk en nodig brengen we deze kennis en ervaring in om ons werk effectiever en/of efficiënter te kunnen doen.

d. Kaderrichtlijn Water

De tussenevaluatie van de KRW laat zien dat we met de uitvoering van de geplande maatregelen nog een verbetering kunnen verwachten, maar dat er ook knelpunten blijven bestaan. Binnen deze planperiode kunnen we het doelbereik verder verbeteren door:

- ↳ Het beheer en onderhoud van vispassages en waterlichamen te optimaliseren;
- ↳ Het inzicht in probleemstoffen te verbeteren die een doelgerichte bronaanpak mogelijk maakt;
- ↳ Te onderzoeken op welke manier vergunningverlening, toezicht en handhaving is te versterken voor de KRW.

We versterken de focus op zeer zorgwekkende stoffen (waaronder PFAS) door aanvullende metingen in het watersysteem en waterketen. Bestaande en nieuwe meetgegevens geven richting bij het bepalen van effluenteisen voor grote lozers zoals rwzi's. Daarnaast biedt meer inzicht in chemische stoffen aanknopingspunten tot een gerichtere inzet van vergunningverlening, toezicht en handhaving en de samenwerking daarin met andere overheden binnen deze en komende planperiode.

Verbeteringen die we niet voor 2028 kunnen inpassen, nemen we mee in de voorbereiding de komende planperiode.

Figuur 3: Wadi in woonwijk

3.4 Kosten die wij verwachten te maken

In de volgende tabel zijn alle baten en lasten opgenomen die aan het programma Watersysteem verbonden zijn.

Tabel 6: Exploitatie programma Watersysteem

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Meerjarenraming 2027-2030				Rekening 2024	Begroting 2025
		2027	2028	2029	2030		
Personeelslasten	24.291	24.415	24.912	25.385	26.180	21.409	21.845
Goederen en diensten	24.350	25.797	26.335	26.717	27.729	22.082	24.098
Kapitaallasten	17.911	20.381	22.966	26.114	29.178	15.637	16.951
Dotaties	-	-	-	-	-	-	-
Inkomsten	-1.325	-1.299	-1.330	-1.351	-1.385	-1.978	-1.456
Totaal programma lasten	65.227	69.294	72.883	76.866	81.702	57.150	61.438

Hierna wordt de exploitatie programma Watersysteem gesplitst in functionele instandhouding en veranderopgaven.

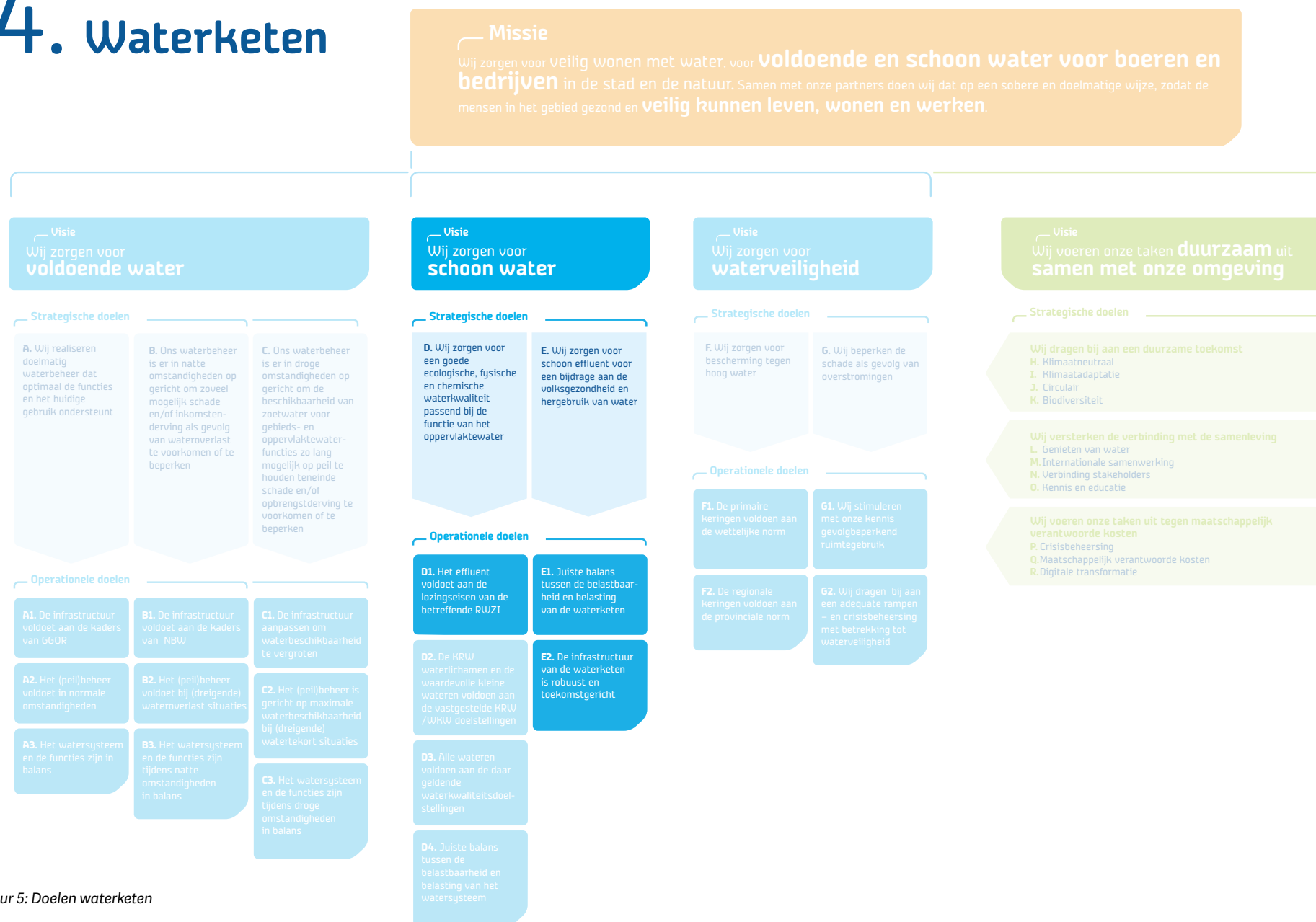
Tabel 7: Functionele instandhouding programma Watersysteem

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Meerjarenraming 2027-2030			
			2027	2028	2029	2030
Functionele instandhouding	Personeelslasten	24.291	24.415	24.912	25.385	26.180
	Goederen en diensten	24.102	25.544	26.078	26.456	27.464
	Kapitaallasten	13.199	14.647	16.955	18.221	20.078
	Inkomsten	-1.325	-1.299	-1.330	-1.351	-1.385
	Totaal	60.267	63.307	66.615	68.712	72.337

Tabel 8: Veranderopgaven programma Watersysteem

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Meerjarenraming 2027-2030			
			2027	2028	2029	2030
Klimaatadaptatie	Investeringsvolume	580	580	580	580	580
	Kapitaallasten	198	208	215	248	181
	Goederen en diensten	248	253	257	261	265
KRW	Investeringsvolume	16.880	21.226	23.206	7.896	7.347
	Kapitaallasten	4.515	5.526	5.796	7.645	8.919
	Goederen en diensten	-	-	-	-	-

4. Waterketen

Figuur 5: Doelen waterketen

4.1 Doelen voor 'Schoon water'

De landelijke watercyclus omvat alles van drinkwaterwinning, productie en levering tot het inzamelen, transporteren en zuiveren van afvalwater. Drinkwaterbedrijven verzorgen de drinkwaterwinning, productie en levering van drinkwater. Gemeenten zorgen via rioolstelsels voor het inzamelen en transporteren van afvalwater en een deel van het regenwater. Het waterschap transporteert het afvalwater en het ingezamelde regenwater naar de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) voor zuivering. De rioolstelsels en de rwzi's vormen samen de afvalwaterketen.

Voor het programma Waterketen werken we aan de twee strategische en drie operationele doelen, die onder de visie 'we zorgen voor schoon water' vallen. Voor verdere toelichting op deze visie en doelen verwijzen wij naar de doelenboom in ons waterbeheerprogramma.

Figuur 4: RWZI Dalfsen

In de doelenboom op de vorige pagina zijn onze operationele doelen opgenomen:

- ↳ D1: Het effluent voldoet aan de lozingseisen van de betreffende rwzi;
- ↳ E1: Juiste balans tussen de belastbaarheid en belasting van de waterketen;
- ↳ E2: De infrastructuur van de waterketen is robuust en toekomstgericht.

Verbonden partijen

In paragraaf 9.4 worden verschillende verbonden partijen genoemd. Deze partijen dragen op verschillende manieren bij aan de programma's en de realisatie van onze doelen. Hieronder volgt de relatie van deze verbonden partijen met het programma Waterketen:

- ↳ Gemeenten hebben binnen de Waterketen de taak van afvalwater transport. Met hen wordt nauw samengewerkt aan de optimale werking van de Waterketen inclusief bijvoorbeeld de overstorten (Rivus, Fluvius, maar ook individueel met enkele gemeenten).
- ↳ Aqualysis: Het waterlaboratorium Aqualysis speelt een belangrijke rol in de controle van de waterkwaliteit in de waterketen. Ze dragen bij aan het doel 'Schoon water' (paragraaf 4.1) door te helpen bij de controle op de naleving van lozingseisen en het beoordelen van de effectiviteit van de zuivering.
- ↳ Het Waterschapshuis: Deze regie-organisatie helpt waterschappen om samen te werken aan digitale transformatie, onder andere door een gestandaardiseerde informatiehuishouding en gezamenlijke ICT-aanbestedingen. Dit is essentieel voor de monitoring en sturing van de waterketen.
- ↳ STOWA: STOWA draagt bij aan de doelen door kennis over de waterketen te ontwikkelen en te delen. Denk bijvoorbeeld aan de behandeling van afvalwater en de optimalisatie van rwzi's.

4.2 Maatregelen voor de functionele instandhouding voor 'Schoon water'

Een groot deel van ons werk bestaat uit reguliere werkzaamheden (functionele instandhouding). Functionele instandhouding is essentieel voor het realiseren van de genoemde doelen. We transporteren het afvalwater van inwoners en bedrijven via een netwerk van 473 kilometer transportleiding, 4,4 kilometer vrijvervalleiding en 8,1 kilometer effluentleiding van en naar de 16 rwzi's in ons beheergebied. Drie van deze rwzi's zijn voorzien van een slibgistingsinstallatie. Hier wordt biologisch materiaal uit de waterlijn (slib) omgezet in energie, warmte en biogas, dat nuttig wordt hergebruikt.

Onze rwzi's zijn sinds de jaren '70 gebouwd. Door de jaren heen is er continu geïnvesteerd in de waterketen, om te blijven voldoen aan de eisen van de toezichthouders voor het transport en zuivering van afvalwater (huishoudens en bedrijven). Dit jaar worden imissietoetsen uitgevoerd. Eventuele maatregelen die hieruit voortvloeien kunnen op zijn vroegst in 2026 worden vastgesteld. Met inachtneming van de verkenning en voorbereidingen wordt de cashflow voor de projectkosten vervolgens in 2031 verwacht.

Ons huidige beleid is gebaseerd op assetmanagement en richt zich op een optimale balans tussen prestaties, kosten en risico's. We zorgen ervoor dat we voldoen aan wet- en regelgeving en dat we de vastgestelde doelen van het waterbeheerprogramma behalen.

4.2.1 Risicoprofiel

Risicoprofiel

Het programma Waterketen liep tegen de grenzen van de maakbaarheid aan. We hebben gekozen voor een (tijdelijk) hoger risicoprofiel voor het onderhoud van de waterketenassets. Hierdoor zijn de kosten voor operationeel onderhoud toegenomen en is een achterstand ontstaan in de vervangingsopgave. De komende jaren zetten we het werk om onderhoudsachterstanden in te halen beheerst

voort, met aandacht voor prioriteiten, beschikbare capaciteit en financiële ruimte. Tegelijk blijven we alert op risico's van onverwachte meerkosten.

In 2024 hebben er bijvoorbeeld meer persleidingbreuken plaatsgevonden dan in de jaren ervoor, wat mogelijk verband houdt met de uitgestelde vervangingen. Het is te vroeg om van een patroon te spreken. Incidenten vangen we op en we houden de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

De onderhoudsachterstanden zijn naar verwachting in 2030 ingehaald met de beschikbare middelen.

4.3 Maatregelen voor de veranderopgaven voor 'Schoon water'

De waterketen staat voor een belangrijke omslag in de manier van werken. Waar wij vroeger ons werk grotendeels zelf bepaalden en toewerkten naar een duidelijke stip op de horizon, vraagt de huidige tijd om meer wendbaarheid en samenwerking met andere partijen. De afhankelijkheid van partners is groter geworden. Dit heeft een positieve kant: samen kunnen wij werk vernieuwen en innoveren. Tegelijk betekent het dat wij soms ook 'nee' te horen kunnen krijgen. Dat vraagt om flexibiliteit in onze aanpak en het benutten van nieuwe kansen.

Wij zetten bijvoorbeeld daarom in op flexibel bouwen – bijvoorbeeld via Verdygo, een modulair concept voor rioolwaterzuiveringen dat snel en duurzaam kan worden aangepast of uitgebreid – en op andere vormen van samenwerking. Ook zien wij grote mogelijkheden voor digitalisering en innovatie. Door slimmer gebruik te maken van data kunnen wij logica ontdekken om bij te sturen. Een voorbeeld hiervan is de pilot in Raalte, waar data-analyse helpt om onvolkomenheden op te sporen. In de toekomst willen wij dit verder uitbreiden door gegevens van verschillende overheden en bedrijven te combineren. Zo kunnen wij gericht werken en verbeterlagen maken. Ook internationale kennis en data willen wij beter benutten: leren van elkaar en samen sterker staan.

Daarmee geven wij invulling aan het strategische kader waterketen: innoveren, wendbaar zijn en samenwerken. Zo bouwen wij stap voor stap aan een toekomstbestendige waterketen die bijdraagt aan schoon water, een gezonde leefomgeving en een robuust netwerk voor de regio.

Naast functionele instandhouding zijn er drie extra bestuurlijke maatregelen nodig om de doelen uit paragraaf 4.1 te realiseren (veranderopgave).

4.3.1. Veranderopgaven (D1, E1, E2)

a. Toepassing SKW-benadering bij rwzi Zwolle

De toepassing van de Strategisch Kader Waterketen (SKW) benadering bij de rwzi Zwolle is in 2026 de eerste praktijktoets voor onze integrale aanpak. Het strategisch kader rust op drie leidende principes: digitalisering, flexibel bouwen en onderdeel zijn van een groter geheel. Ze vormen het uitgangspunt van de praktijktoets. De uitbreiding richt zich vooral op de waterlijn. Voor de sliblijn speelt mee dat de gistingsinstallatie in Deventer mogelijk sluit; dit vraagt om een aangepaste aanpak. Wij vragen voor deze maatregel geen extra middelen aan. Binnen de huidige begroting zetten wij wel meer capaciteit en inzet op dit dossier in om het project tijdig en zorgvuldig uit te kunnen voeren.

b. Vertaling aangescherpte Europese en nationale regels afvalwater

In 2026 voorzien wij extra middelen voor de vertaling van aangescherpte Europese en nationale regels (KRW, stikstof, stedelijk afvalwater) naar aangepaste vergunningen en handhavingsinstrumenten. Dit vraagt om juridische ondersteuning, uitbreiding van monitoring en gerichte communicatie richting bedrijven. Door tijdige implementatie beperken wij juridische risico's en waarborgen wij de naleving. De financiële impact vertaalt zich in extra uitvoeringscapaciteit en een gereserveerd budget voor juridisch advies.

c. Voortzetting datagedreven sturing rioolwaterzuiveringen

De pilot Datagedreven sturing rwzi's wordt in 2026 voortgezet, maar de

uitvoering wordt getemporiseerd. De komende periode richten we ons op het versterken van de basis: het opbouwen van een robuuste, moderne en informatieveilige IT-omgeving die nodig is om datagedreven toepassingen verantwoord en duurzaam te kunnen inzetten.

De uitvoering van nieuwe datagedreven toepassingen wordt deels uitgesteld, zodat ruimte ontstaat om eerst deze randvoorwaarde te realiseren. De kosten voor dataverzameling, slimme sensoren en analysetools blijven binnen het reeds aangevraagde krediet en exploitatiebudget, maar de besteding verschuift deels naar de voorbereiding en inrichting van de benodigde infrastructuur. De inzichten uit de lopende pilot blijven richtinggevend voor toekomstige procesoptimalisatie en vormen de basis voor een bredere implementatie zodra de informatievoorziening op orde is. Hiermee blijft de voortzetting van het project in lijn met de bredere digitaliseringsstrategie van het waterschap.

4.4 Kosten die wij verwachten te maken

In de volgende tabel zijn alle baten en lasten opgenomen die aan het programma Waterketen verbonden zijn.

Tabel 9: Exploitatie programma Waterketen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting	Meerjarenraming 2026-2029				Rekening	Begroting
	2026	2027	2028	2029	2030	2024	2025
Personeelslasten	11.085	11.502	11.788	12.059	12.213	9.175	10.057
Goederen en diensten	32.522	33.092	34.179	34.813	35.742	25.427	30.632
Kapitaallasten	15.122	15.495	16.289	17.274	20.681	12.107	12.843
Dotaties	-	-	-	-	-	-	-
Inkomsten	-3.455	-4.308	-4.370	-4.402	-4.488	-2.094	-2.296
Totaal programma lasten	55.274	55.782	57.885	59.744	64.148	44.614	51.236

Tabel 10: Functionele instandhouding programma Waterketen

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Meerjarenraming 2026-2029			
			2027	2028	2029	2030
Functionele instandhouding	Personeelslasten	11.085	11.502	11.788	12.059	12.213
	Goederen en diensten	29.352	31.192	31.979	32.813	33.665
	Kapitaallasten	15.099	15.459	16.253	17.238	20.375
	Inkomsten	-3.455	-4.308	-4.370	-4.402	-4.488
	Totaal	52.081	53.846	55.649	57.708	61.765

Tabel 11: Veranderopgaven programma Waterketen

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Meerjarenraming 2027-2030			
			2027	2028	2029	2030
Vertaling aangescherpte regels EU en NL afvalwater	Investeringsvolume	-	-	-	-	-
	Kapitaallasten	-	-	-	-	-
	Goederen en diensten	170	-	-	-	-
Datagedreven sturing rwzi	Investeringsvolume	160	200	300	600	-
	Kapitaallasten	23	36	36	36	306
	Goederen en diensten	3.000	1.900	2.200	2.000	2.077

5. Waterveiligheid

— Visie
Wij zorgen voor
waterveiligheid

— Strategische doelen

F. Wij zorgen voor bescherming tegen hoog water

G. Wij beperken de schade als gevolg van overstromingen

— Operationele doelen

F1. De primaire keringen voldoen aan de wettelijke norm

G1. Wij stimuleren met onze kennis gevolgbeperkend ruimtegebruik

F2. De regionale keringen voldoen aan de provinciale norm

G2. Wij dragen bij aan een adequate rampen – en crisisbeheersing met betrekking tot waterveiligheid

Figuur 8: Doelen waterveiligheid

5.1 Doelen voor Waterveiligheid

Binnen het programma Waterveiligheid voeren we twee hoofdtaken uit. We dragen zorg voor bescherming tegen hoog water (1) en beperking van schade als gevolg van overstromingen (2). Deze hoofdtaken zijn in ons water-beheerprogramma vertaald naar vier operationele doelen. Om onze doelen te behalen, zorgen we ervoor dat onze primaire en regionale keringen voldoen aan de wettelijke normen. Dit doen we door regelmatig beheer, onderhoud, periodieke inspecties, toetsing en beoordelingen van onze keringen uit te voeren. We versterken de keringen waar dat nodig is. Daarnaast is het beperken van schade als gevolg van een mogelijke overstroming voor ons een belangrijk speerpunt. We werken nauw samen met gemeenten, provincies, veiligheidsregio's en de Rijksoverheid, waarbij iedereen zijn eigen taken vervult. Binnen dit samenwerkingsverband brengen wij actief onze kennis in en stimuleren wij gevolgbeperkende maatregelen achter de keringen. Ook dragen we bij aan adequate rampen- en crisisbeheersing tijdens hoogwater.

Voor verdere toelichting op onze visie en doelen voor het waterveiligheid, verwijzen wij naar de doelenboom in ons waterbeheerprogramma.

In de doelenboom op de vorige pagina zijn de volgende doelen opgenomen:

- ↳ F1: De primaire keringen voldoen aan de wettelijke norm;
- ↳ F2: De regionale keringen voldoen aan de provinciale norm;
- ↳ G1: Wij stimuleren met onze kennis gevolgbeperkend ruimtegebruik;
- ↳ G2: Wij dragen bij aan een adequate rampen – en crisisbeheersing met betrekking tot waterveiligheid.

Verbonden partijen

In paragraaf 9.4 worden verschillende verbonden partijen genoemd. Deze partijen dragen op verschillende manieren bij aan de programma's en het realiseren van onze doelen. Hieronder volgt de relatie van deze verbonden partijen met het programma Waterveiligheid:

- ↳ Het Waterschapshuis: Deze regie-organisatie helpt waterschappen om samen te werken aan digitale transformatie, onder andere door een gestandaardiseerde informatiehuishouding. Voor adequate rampen- en crisisbeheersing (paragraaf 5.2) is een goede ICT-infrastructuur en communicatie van belang. Het Waterschapshuis kan hieraan bijdragen, o.a. door gezamenlijke ICT-aanbestedingen.
- ↳ STOWA: Draagt bij aan de doelen van hoofdstuk 5 door kennis over waterveiligheid te ontwikkelen en te delen. Denk bijvoorbeeld aan dijkbeheer, overstromingsrisico's en crisisbeheersing.

5.2 Maatregelen voor de functionele instandhouding voor 'Bescherming tegen hoog water en beperking van schade als gevolg van overstromingen'

Een groot deel van ons werk op het gebied van waterveiligheid bestaat uit reguliere werkzaamheden (functionele instandhouding). Functionele instandhouding is essentieel voor de realisatie van de genoemde doelen onder paragraaf 5.1.

We beheren en onderhouden bij elkaar 344 kilometer primaire- en regionale kering, evenals 693 kilometer overige keringen in het achterliggende watersysteem. We maaien, doen periodieke inspecties en herstellen schades of gevolgen van andere incidenten of calamiteiten.

Elke 12 jaar beoordelen we of al onze keringen aan de norm voldoen. In 2017 is er een nieuwe norm voor primaire waterkeringen ingevoerd, waarbij de normen gebaseerd zijn op overstromingskansen in plaats van overschrijdingskansen. Bij deze beoordeling kijken we niet alleen gekeken naar de waterstand en golven, maar ook naar de gevolgen van een overstroming. Dit heeft geleid tot een geheel nieuwe aanpak voor de normering, beoordeling en het ontwerp van keringen. In 2050 moeten alle primaire keringen aan deze nieuwe normen voldoen. Hiervoor is het HWBP programma opgesteld (een nadere toelichting hierop vindt u in paragraaf 5.3a).

Het actief beheren en ontwikkelen van crisis(bestrijdings)plannen voor extreme hoogwatersituaties en -crisisorganisatie in het algemeen is onlosmakelijk verbonden met de functionele instandhouding van de waterveiligheid in ons beheergebied. De doorontwikkeling van de crisisbeheersing valt onder het programma maatschappij en organisatie. De achtergrond en focus staat beschreven in paragraaf 6.2.10.

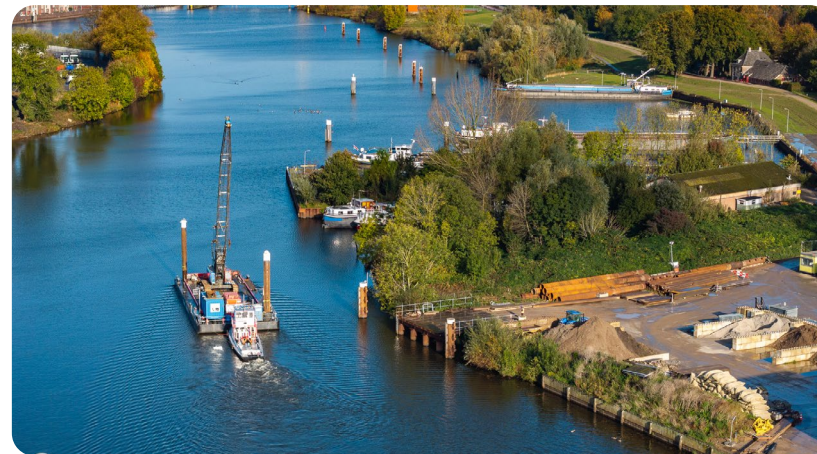
De functionele instandhouding van onze waterveiligheidsassets, zoals hierboven beschreven, vereist het hele jaar door voortdurende (financiële) inspanningen van onze organisatie. Gezien de ontwikkelingen, die staan beschreven in onze meest recente begrotingsbrief, ligt er extra focus op de volgende activiteiten.

5.2.1. Functionele instandhouding (F1 en F2)

Risicogestuurd beheer

Er wordt ingezet op toepassing van risicogestuurd beheer in de periode totdat de dijk wordt versterkt conform de planning Hoogwaterbeschermingsprogramma. Volgens de werkwijze van het assetmanagement moeten we tijdens dit proces duidelijke keuzes maken over welke kosten, prestaties en risico's acceptabel zijn. Uit ons beheer blijkt dat de gravende activiteiten van beschermde soorten, zoals de bever, de risico's op schade aan onze keringen verhogen. Tot nu toe zijn de schadegevallen beperkt, maar we verwachten in de toekomst wel meer problemen.

Figuur 6: Stadsdijken Zwolle

5.3 Maatregelen voor de veranderopgaven voor 'Bescherming tegen hoog water en beperking van schade als gevolg van overstromingen'

a. Hoogwaterbeschermingsprogramma

Binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) voeren we maatregelen uit om ons beheergebied tegen overstromingen te beschermen. We versterken en verbeteren onze primaire waterkeringen om te voldoen aan de wettelijke normen voor waterveiligheid. De eerste landelijke beoordelingsronde heeft aangetoond dat het grootste deel van onze primaire keringen niet voldoet aan de nieuwe normering. Deze keringen moeten wettelijk in 2050 aan de norm voldoen.

Om te komen tot een no-regret HWBP programmering, verkennen we samen met de omgeving synergiekansen. Denk aan initiatieven zoals Keteldelta, waterveilige landschappen, waterveiligheidsrendement en Integraal Rivier Management. Deze synergiekansen onderzoeken we voor zowel de regionale als de primaire keringen. We willen het HWBP-programma voortvarend uitvoeren, zodat de keringen in 2050 aan de norm voldoen. Tegelijkertijd blijven we gaandeweg monitoren of synergiekansen vanuit de genoemde initiatieven te verzilveren zijn, waardoor we de omvang van de geplande dijkversterkingen mogelijk kunnen beperken.

De mijlpalenplanning voor 2026 ziet er per project als volgt uit:

Stadsdijken Zwolle: Realisatie van de dijkverbetering loopt op schema;

IJsselwerken (Zwolle Olst): Start realisatie ;

Veilige Vecht Dalfsen: Subsidieaanvraag en Gunning aannemer planuitwerking;

Mastenbroek-IJssel: Vaststellen Voorkeursalternatief;

Stadshagen: Mogelijke start voorbereiding Verkenning (afhankelijk van uitkomst ingangstoets).

Figuur 7: Dijk bij Herxen

Het aantal versterkte kilometers in het HWBP voor de komende jaren is opgenomen in de volgende tabel. Doordat de eerstvolgende realisatiefase (Stadsdijken) in 2029 wordt afgerond, is het aantal definitief gerealiseerde kilometers de eerstkomende jaren nul. Tijdens de realisatiefase worden de versterkte dijkvakken van Stadsdijken en IJsselwerken opgeleverd aan WDOdelta.

Tabel 12: Aantal km dijk versterkt in HWBP

Streefwaarden	2026	2027	2028	2029	2030
Cumulatief geplande km	1,74	1,74	1,74	9,39	9,39

b. Een toekomstbestendig Hoogwaterbeschermingsprogramma

De landelijke alliantie van waterschappen en het Rijk werkt samen aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Binnen deze alliantie zet WDOdelta zich in voor een toekomstbestendige bescherming tegen hoogwater. Samen zorgen we dat onze dijken en keringen ook in de toekomst voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen en bijdragen aan een veilig en leefbaar Nederland. Het HWBP heeft als gezamenlijk doel dat alle primaire waterkeringen in 2050 voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen. De uitvoering ligt bij de waterschappen zelf. De kosten worden verdeeld volgens de 50-40-10-verhouding: 50% Rijk, 40% via de solidariteitsbijdrage van alle waterschappen en 10% eigen bijdrage van het uitvoerende waterschap.

Afgelopen jaar is landelijk stevig gewerkt aan de herijking van het HWBP. In 2024 - 2025 is het HWBP vernieuwd om beter voorbereid te zijn op de toekomst en de alliantie toekomstbestendig te maken. De samenwerking richt zich nu op vier hoofdthema's: het stabiel financieren en programmeren van de opgave tot

2050, meer regie op programmaniveau met duidelijke rollen en gezamenlijke sturing, betere voorbereiding van projecten om vertraging te voorkomen, en een doelmatiger inzet van middelen door risico's eerlijk te verdelen tussen alliantie en waterschappen. Deze vernieuwde werkwijze, samengevat als "Best for Program", betekent dat we handelen vanuit het gezamenlijke belang van een veilig Nederland. WDO Delta draagt hier actief aan bij door kennis te delen, risico's goed te onderbouwen en projecten zorgvuldig te programmeren.

De herijking heeft geleid tot bestuurlijke afspraken over extra middelen voor de periode 2030–2036. Deze uitbreiding is bevestigd door de waterschappen en ook door het Rijk toegezegd. De middelen zijn echter nog niet volledig verwerkt in de Rijksbegroting 2025. Conform de gebruikelijke werkwijze, worden de financiële aanpassingen naar verwachting bij de Voorjaarsnota 2026 formeel toegevoegd.

Onze inbreng is er op gericht zaken goed en zeker te regelen voor WDO Delta én tegelijkertijd bij te dragen aan een toekomstbestendige landelijke alliantie. We sturen hierbij op inhoudelijke en financiële zekerheid om onze waterveiligheidsopgave voor 2050 te realiseren.

Het proces van de herijking moet in de zomer van 2026 zijn beslag krijgen. De uitkomst van de herijking moet leiden tot meer voorspelbaarheid en betrouwbaarheid van de programmering en van de in- en uitgave in de projecten.

5.4 Kosten die wij verwachten te maken

In de volgende tabel zijn alle baten en lasten opgenomen die aan het programma Waterveiligheid verbonden zijn.

Tabel 13: Exploitatie programma Waterveiligheid

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting	Meerjarenraming 2027-2030				Rekening	Begroting
	2026	2027	2028	2029	2030	2024	2025
Personeelslasten	5.060	5.206	5.357	5.512	5.672	4.715	4.908
Goederen en diensten	2.576	2.320	2.321	2.391	2.459	2.332	2.457
Kapitaallasten	8.743	10.081	9.935	10.703	11.772	7.086	8.644
Dotaties	-	-	-	-	-	-	-
Inkomsten	-174	-173	-180	-192	-197	-531	-232
Totaal programma lasten	16.206	17.434	17.433	18.414	19.706	13.602	15.777

Hierna wordt de exploitatie programma Waterveiligheid gesplitst in functionele instandhouding en veranderingen.

Tabel 14: Functionele instandhouding programma Waterveiligheid

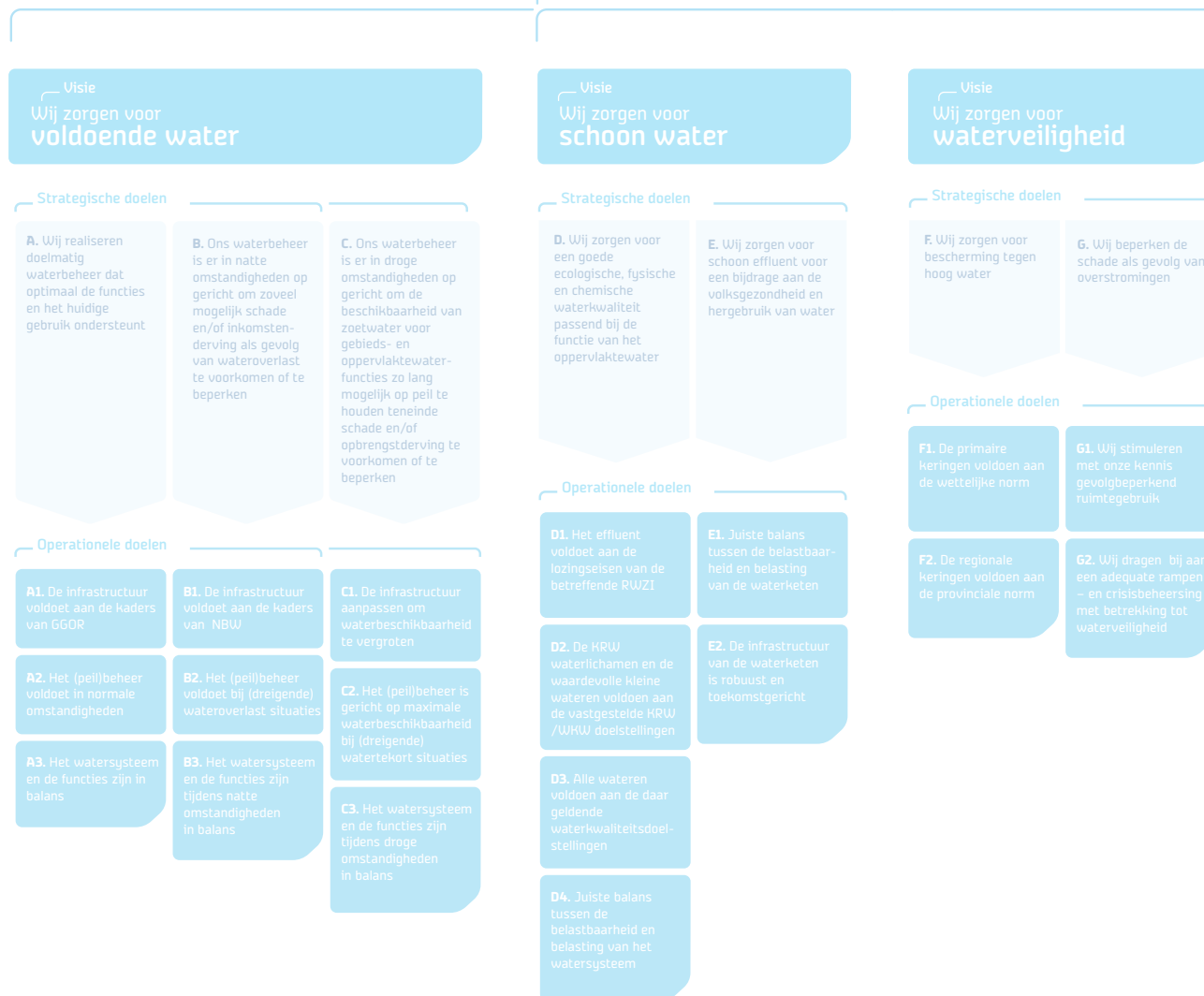
	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Meerjarenraming 2027-2030			
			2027	2028	2029	2030
Functionele instandhouding	Personeelslasten	5.060	5.206	5.357	5.512	5.672
	Goederen en diensten	2.451	2.195	2.196	2.266	2.334
	Kapitaallasten	1.058	981	966	1.018	997
	Inkomsten	-174	-173	-180	-192	-197
	Totaal	8.396	8.209	8.339	8.604	8.806

Tabel 15: Veranderopgaven programma Waterveiligheid

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Meerjarenraming 2027-2030			
			2027	2028	2029	2030
HWBP	Investeringsvolume	81.829	122.515	131.295	184.767	193.769
	Kapitaallasten	7.670	9.084	8.952	9.668	10.757
	Goederen en diensten	-	-	-	-	-
HWBP innovatie	Investeringsvolume	1.724	4.000	500	1.000	2.000
	Kapitaallasten	15	16	17	17	18
	Goederen en diensten	125	125	125	125	125

6. Maatschappij en organisatie

6.1 Doelen die we willen bereiken
Voor het programma Maatschappij en Organisatie (M&O) werken we aan verschillende strategische- en operationele doelen voor de komende jaren. In figuur 24 is de doelenboom voor M&O visueel weergegeven. Hiervoor zijn drie strategische doelen van toepassing: wij dragen bij aan een duurzame toekomst, wij versterken de verbinding met de samenleving en wij voeren onze taken uit tegen maatschappelijk verantwoorde kosten. Dit programma is bepalend op welke wijze wij onze wettelijke taken uitvoeren.

Figuur 11: Doelen M&O

Visie
Wij voeren onze taken **duurzaam** uit
samen met onze omgeving

Strategische doelen

H-K. Wij dragen bij aan een duurzame toekomst

L-O. Wij versterken de verbinding met de samenleving

P-R. Wij voeren onze taken uit tegen maatschappelijk verantwoorde kosten

Thema's

Klimaatneutraal	Klimaatadaptatie	Circulair	Biodiversiteit	Genieten van water	Internationale samenwerking	Verbinding stakeholders	Kennis en educatie	Crisis-beheersing	Maatschappelijk verantwoorde kosten	Digitale transformatie
-----------------	------------------	-----------	----------------	--------------------	-----------------------------	-------------------------	--------------------	-------------------	-------------------------------------	------------------------

Operationele doelen

H1. WDDO streeft ernaar in 2025 energieneutraal te zijn, door evenveel elektriciteit duurzaam op te wekken als te verbruiken. H2. WDDO streeft ernaar bij de taakuitvoering in 2030 tenminste 49% broeikasgasreductie te bereiken tov 1990.	H3. WDDO draagt in regionale energietransitie bij aan de eigen organisatiedoelstellingen en aan de transitiedoelen in de regio. H4. In 2030 is er samen met gebiedspartners minder CO2 emissie bereikt in veenweidegebied N-W Overijssel door de maaitveldddaling te beperken met waterhuishoudkundige maatregelen.	I3. WDDO voert samen met haar omgeving klimaatadaptatieve maatregelen uit.	J1. WDDO streeft ernaar 50 % minder primaire grondstoffen te gebruiken tov 2019. J2. WDDO werkt aan minder restafval in de bedrijfsvoering en bij vervanging van assets en bestemt afvalstromen (o.m. maaisel en bagger) zoveel mogelijk voor nuttig hergebruik en hoogwaardige recycling J3. WDDO wint waar mogelijk meer grondstoffen uit afvalwater en regelt de afzet ervan.	K1. WDDO werkt aan herstel en behoud van biodiversiteit in oppervlakte-water, land en bodem.	L1. Wij benaderen het watersysteem integraal zodat waterbeheer, erfgoed en ruimtelijke kwaliteit samengaan. L2. Wij stellen onze eigendommen open voor recreatief gebruik, mits dit veilig is en niet ten koste gaat van het functioneren van het watersysteem en functies zoals natuur, landbouw, bedrijven en wonen.	M1. In 2027 zijn onze internationale partners sterker geworden. M2. In 2027 is WDDDelta versterkt door internationale activiteiten.	N1. In 2027 zijn onze belangrijkste partners positief over onze samenwerking. N2. In 2027 beoordelen de stakeholders onze dienstverlening met minimaal een 7.	O1. Onze partners waarderen ons als een kennisautoriteit op onze primaire taken. O2. We dragen kennis uit, geven voorlichting en ontwikkelen educatieprogramma's voor het onderwijs.	P1. We hebben adequate crisis-beheersing.	Q1. Wij voeren onze taken uit in een goede balans tussen kosten, prestaties risico's.	R1. Komend decennium gaan we actief nieuwe technieken en innovaties toepassen in onze organisatie.
---	---	--	--	--	--	---	---	--	---	---	--

6.1 Doelen voor Maatschappij en organisatie

Binnen het programma Maatschappij en organisatie (M&O) werken we aan drie strategische doelen: bijdragen aan een duurzame toekomst (1), versterken van de verbinding met onze omgeving (2) en tegen maatschappelijk verantwoorde kosten onze taken uitvoeren (3). In de doelenboom op de vorige pagina worden de doelen weergegeven. Organisatiebrede doelen worden eerst gecoördineerd vanuit programma M&O opgepakt en vervolgens in de reguliere lijn ondergebracht binnen de andere programma's.

Verbonden partijen

In paragraaf 9.4 worden verschillende verbonden partijen genoemd. Deze partijen dragen op verschillende manieren bij aan de programma's en de realisatie van onze doelen. Hieronder volgt de relatie van deze verbonden partijen met het programma Maatschappij & organisatie:

- ↳ De Unie van Waterschappen: Deze vereniging vertegenwoordigt de waterschappen op (inter)nationaal niveau en draagt zo bij aan de doelen 'Versterken verbinding met de omgeving' (paragraaf 6.2) en 'Bijdragen aan een duurzame toekomst'.
- ↳ NWB Bank: Een belangrijke financier van investeringen in de watersector en draagt zo indirect bij aan alle programma's en doelen van het waterschap.
- ↳ Wij Windenergie Staphorst BV, Nieuwleusen Synergie Lokaal Energie Bedrijf BV, Zonnepark de Mussels BV te Beilen: Deze deelnemingen in lokale energieprojecten dragen bij aan het doel 'Bijdragen aan een duurzame toekomst' (paragraaf 6.2) door de productie van duurzame energie te bevorderen.
- ↳ Het Waterschapshuis: Deze regie-organisatie helpt waterschappen om samen te werken aan digitale transformatie, onder andere door een gestandaardiseerde informatiehuishouding en gezamenlijke ICT-aanbestedingen. Dit draagt bij aan een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering (paragraaf 6.2), wat bijdraagt aan het behalen van alle doelen van het waterschap.

- ↳ STOWA: Draagt bij aan de doelen van M&O door kennis te ontwikkelen en te delen over duurzaamheid, klimaatadaptatie en andere maatschappelijke thema's die relevant zijn voor het waterschap.
- ↳ GBLT: Het gemeenschappelijk belastingkantoor dat de heffing en invordering van de belastingen verzorgt. Hierdoor worden de maatschappelijke kosten van het innen van de belastingen zo laag mogelijk gehouden.

Veranderopgaven

Binnen de omgeving van het waterschap zien we diverse ontwikkelingen op ons afkomen, die impact hebben op het functioneren van onze organisatie. Deze ontwikkelingen zijn breder dan de waterketen, het watersysteem of de waterveiligheid en kunnen mogelijk effect hebben op de realisatie van onze programmadoelen. Vaak gaan deze ontwikkelingen gepaard met lange tijdshorizons en aanzienlijke onzekerheden.

Wanneer deze ontwikkelingen raakvlakken hebben met onze programmadoelen, worden deze binnen het programma M&O opgepakt. De veranderopgaven in de bedrijfsvoering voor WDO Delta in 2026 zijn: het borgen van leveringszekerheid en continuïteit van onze bedrijfsvoering (weerbaarheid), het versterken van circulariteit, het vergroten van voorspellend vermogen met digital twins en AI, verminderen van emissies en het doorvoeren van de (digitale) transformatie van onze organisatie om een efficiënte en wendbare organisatie te worden die gesteld staat voor de toekomst.

Programma Maatschappij

6.2 Maatregelen programma Maatschappij

In de doelenboom op de vorige pagina zijn de doelen opgenomen. Reguliere werkzaamheden (functionele instandhouding) is essentieel voor de realisatie van onze bestuurlijke doelen. Naast regulier werk zijn er nog extra maatregelen nodig om de doelen te realiseren.

Wij dragen bij aan een duurzame toekomst (H-K)

Duurzaamheid is een integraal onderdeel van de manier waarop WDODelta haar taken uitvoert. Met het beleidskader Duurzaamheid (inwerkingtreding 2026) geeft het waterschap richting aan de ambitie om uiterlijk in 2050 volledig klimaatneutraal en circulair te werken. De focus ligt op het verbinden van beleid, uitvoering en financiering, zodat duurzaamheid structureel verankerd is in de organisatie.

Het beleidskader bouwt voort op eerdere inspanningen, maar scherpt de koers aan. Duurzaamheid is geen aparte opgave meer, maar een voorwaarde voor toekomstbestendig waterbeheer. Daarmee dragen we bij aan schoon en gezond water, een robuuste waterketen en een klimaatbestendige leefomgeving.

De uitvoering richt zich de komende jaren op twee pijlers:

- ↳ **Klimaatneutraliteit:** vermindering van broeikasgasuitstoot met ten minste 49% in 2030 ten opzichte van 2018. Daarbij ligt de nadruk op emissiereductie bij zuiveringsprocessen, duurzame mobiliteit en emissiearm opdrachtgeverschap.
- ↳ **Circulariteit:** halvering van het gebruik van primaire grondstoffen in 2030 ten opzichte van 2019. Dit realiseren we door circulair inkopen, hoogwaardig hergebruik van materialen (zoals bagger en maaisel) en het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater.

Daarnaast is kennis en innovatie een belangrijk onderdeel van Duurzaamheid. Via pilots, samenwerking met partners en datagedreven sturing ontwikkelen we handelingsperspectieven om onze duurzame ambities versneld te realiseren. De energieopgave wordt uitgewerkt in de afzonderlijke Energieagenda WDODelta.

De actualisatie sluit aan bij de Watervisie 2030 – Meer dan Water en het Waterbeheerprogramma 2022–2027, en vormt de basis voor een samenhangende aanpak binnen het nieuwe programma vanaf 2028. Monitoring, evaluatie en bestuurlijke verantwoording zorgen ervoor dat het bestuur op koers blijft richting een klimaatneutraal en circulair WDODelta in 2050.

Figuur 8: Gemaal Cellemuiden (duurzaam gemaal)

6.2.1 Samen met de omgeving voeren we klimaatadaptieve maatregelen uit (I3)

Klimaatadaptatie is allang geen verre toekomstmuziek meer. Bewustwording van de gevolgen van klimaatverandering in onze omgeving én een positieve benadering in termen van kansen: dat is de basis van ons verhaal. Om een toekomstbestendig watersysteem te realiseren, hanteren we de 'klimaat 2100': een benadering die we vroeg in plan- en beleidsprocessen inbrengen, uitwerken en toepassen. We werken hiervoor intensief samen in verschillende bestaande omgevingsprocessen (o.a. in NOVEX gebied regio Zwolle), evenals de DPRA werkregio's RIVUS en Fluvius en andere omgevingsprocessen waarin diverse maatschappelijke opgaven worden besproken.

Versterken verbinding met de omgeving (L-O)

Onderdelen waaraan binnen het programma Maatschappij gewerkt worden, zijn:

- ↳ M1-M2: Internationale samenwerking;
- ↳ O1-O2: Kennis en educatie;
- ↳ N1-N2: Samenwerking met onze stakeholders is verweven in nagenoeg alle werkzaamheden wij uitvoeren.

De doelen die gekoppeld zijn aan het thema genieten van water (L1, L2) maken integraal onderdeel uit van ons reguliere werk.

6.2.2 In 2027 zijn wij versterkt door internationale activiteiten (M2) en zijn onze internationale partners sterker geworden (M1)

Internationale samenwerking blijft belangrijk voor het versterken van onze kerntaken. Via deelname aan strategische netwerken en kennisuitwisseling halen we kennis en innovaties in huis die bijdragen aan de verdere professionalisering van ons waterschap. Daarmee versterken we ook onze positie als aantrekkelijke werkgever in een krappe arbeidsmarkt.

Daarnaast blijven we inzetten op fondswerving om internationale activiteiten mede te financieren. Met onze inzet binnen de Blue Deal geven we gehoor

aan de oproep van de Rijksoverheid om uitvoeringskracht te leveren aan internationale ambities op het gebied van water en klimaatverandering. Zo dragen we bij aan de wereldwijde ambitie om miljoenen mensen te helpen aan schoon en veilig water.

Sinds 2025 werken we niet langer met vaste focuslanden, maar themagericht. Daarmee sluiten we onze internationale samenwerking beter aan op de kennisbehoefte en opgaven van WDODelta, en zorgen we voor een betere balans tussen het versterken van internationale partners en het versterken van onze eigen organisatie.

6.2.3 Onze partners waarderen ons als kennisautoriteit op onze primaire taken (O1)

De onderzoeks- en innovatie (O&I) agenda geeft ons structuur, sturing en focus waardoor kennisontwikkeling bijdraagt aan de doelstellingen in het Waterbeheerprogramma. De O&I-agenda bestaat uit onderwerpen die vallen onder de programma's Waterveiligheid, Watersysteem, Waterketen en Maatschappij. De onderwerpen op de agenda dragen bij aan de ontwikkeling tot kennisautoriteit, het doelmatig uitvoeren van de kerntaak en het actief toepassen van nieuwe technieken. Samen met de oostelijke waterschappen doen wij, via het nationaal groeifonds, bijvoorbeeld mee aan UPPWATER. Daarnaast nemen wij deel aan het project "Zuivering van de toekomst".

6.2.4 Wij dragen kennis uit, geven voorlichting en ontwikkelen educatieprogramma's voor het onderwijs (O2)

Wij zetten onze voorlichting en educatieve activiteiten voort volgens het educatiebeleid, onder andere door de inzet van jongerenvertegenwoordiging binnen WDODelta. Dit verhoogt de zichtbaarheid van het waterschap en versterkt het waterbewustzijn onder jongeren, die vaak met een frisse blik kijken naar de wereld om zich heen. Dat kan vele vernieuwende en creatieve ideeën opleveren over watervraagstukken.

6.2.5 Verbinding stakeholders (N1-N2)

Met het position paper Water en bodem sturend kiest WDO Delta voor een sterkere positie in het ruimtelijk domein. Op basis van kennis en wederkerigheid en het principe van het voorkomen van ongewenste afwenteling, werken we aan een klimaatbestendig gebied. Hierbij krijgen onze assets de nodige ruimte en worden ruimtelijke ontwikkelingen steeds meer afgestemd op het position paper Water en bodem sturend.

Om effectief in te spelen op de beschreven maatschappelijke en politieke ontwikkelingen (zie paragraaf 2.2), zullen we ons richten op strategisch netwerken en het versterken van de verbinding met onze stakeholders. Hiermee verschuiven we van een reactieve naar een proactieve benadering, waarbij we meer invloed uitoefenen aan de voorkant van de ruimtelijke inrichtingsprocessen. Dit doen we op lokaal, provinciaal en nationaal niveau. Denk aan samenwerking met andere waterschappen, gemeente, provincies en het Rijk. Maar ook kennisinstellingen, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Door strategisch te netwerken kan WDO Delta:

- ↳ Kennis en expertise delen: van elkaar leren en samenwerken aan innovatieve oplossingen.
- ↳ Draagvlak creëren: betrokkenheid vergroten en steun krijgen voor beleid en projecten.
- ↳ Financiering aantrekken: samenwerken aan subsidieaanvragen en cofinanciering zoeken.
- ↳ Invloed uitoefenen: belangen behartigen en de positie van het waterschap versterken.

Programma Organisatie

6.2.6 Organisatie

In het Programma Organisatie, dat een onderdeel is van het begrotingsprogramma M&O, realiseren we de volgende doelen uit de doelenboom:

- ↳ Crisisbeheersing (P);
- ↳ Maatschappelijk verantwoorde kosten (Q);
- ↳ Digitale transformatie (R).

P. Crisisbeheersing

In 2026 richten we ons op de implementatie van het vernieuwde centrale crisisplan. Dit vraagt om gerichte opleiding en training, zodat onze aangepaste crisisstructuur stevig in de praktijk wordt verankerd. Daarnaast krijgt de weerbaarheidsopgave nadrukkelijk aandacht, met als uitdaging om deze in lijn te brengen met lopende trajecten als continuïteitsmanagement, assetmanagement, digitalisering, energievoorziening en de borging van digitale en fysieke veiligheid. In 2026 zetten we de versterking van onze crisisorganisatie door, met expliciete aandacht voor de weerbaarheid van kritieke infrastructuur — zoals het Rijk dat met de implementatie van de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) adviseert. Deze wet verplicht vitale organisaties, waaronder waterschappen, om op structurele wijze risico's te beoordelen, zorgplichtmaatregelen te nemen en incidenten te melden volgens vaste kaders en termijnen. Met aandacht op de doorontwikkeling van de crisisorganisatie en een brede opgave voor weerbaarheid versterken we stap voor stap onze crisisorganisatie en bouwen we verder aan een veerkrachtige en goed voorbereide organisatie.

Q. Maatschappelijk verantwoorde kosten

Lastenbeheersing

De voorbereiding van spoor 2 van het traject lastenbeheersing is afgerond en het effect van de maatregelen is in de begroting ingeboekt en zullen in de begrotingsperiode tot uitvoering gebracht worden.

a. Energiebeheer

Energie is in 2026 een randvoorwaarde voor de continuïteit van onze organisatie. Onze primaire processen zijn afhankelijk van een stabiele en betrouwbare energievoorziening. We liggen op koers richting energieneutraliteit in 2030, maar door elektrificatie van processen en strengere regelgeving neemt de energievraag toe. Tegelijkertijd heeft netcongestie steeds meer impact op onze bedrijfsvoering. Daarom verkennen we in 2026 aanvullende opwekcapaciteit, flexibiliteitsoplossingen zoals opslag, en nieuwe samenwerkingsvormen om onze afhankelijkheid van het elektriciteitsnet te verkleinen. We zetten de koers in naar een adaptief energiesysteem. Daarmee borgen we leveringszekerheid en versterken we de veerkracht van onze organisatie.

R. Digitale transformatie

In 2026 wordt een digital twins pilot uitgevoerd en wordt deze getoetst voor scenario-analyses en besluitvorming op specifieke onderwerpen. Er wordt gewerkt aan de digitale infrastructuur om datagedreven sturing in de zuiveringsprocessen te ondersteunen.

Naast techniek investeren we nadrukkelijk in de menskant van deze transformatie. Medewerkers worden via gerichte opleidingen en nieuwe werkvormen toegerust om flexibeler en efficiënter te werken, en om de kansen van digitalisering in de praktijk te benutten. Ook cultuur en samenwerking zijn hierbij belangrijk: we ontwikkelen een organisatie die lerend, wendbaar en toekomstbestendig is, zodat we in een complexe omgeving koersvast onze kerntaken kunnen uitvoeren.

b. Informatieveiligheid

Vanwege de wereldwijde onrust en de verhoogde dreiging is het verdergaand investeren in informatieveiligheid een hoge prioriteit voor WDODelta.

De actualiteit van dit thema ontwikkelt zich in hoog tempo. Waar wij dit bij de behandeling van de begrotingsbrief nog niet volledig konden voorzien en daarom geen aanvullend budget hebben gevraagd, maakt de dynamiek van dit moment het noodzakelijk om nu te handelen. De toenemende druk op digitale weerbaarheid, nieuwe wettelijke verplichtingen (zoals NIS2*) en geopolitieke ontwikkelingen vragen om versterking op meerdere fronten.

Daarbij zetten wij in op drie samenhangende lijnen:

1. Structurele capaciteitsversterking informatieveiligheid (IV):

De externe review op onze IV-organisatie laat zien dat versterking van capaciteit en expertise noodzakelijk is. Wij starten gefaseerd met het uitbreiden van de personele inzet, zodat structureel kan worden voldaan aan de toenemende eisen op het gebied van informatieveiligheid en privacybescherming.

2. Versterking van IT-platform en infrastructuur:

Om onze digitale weerbaarheid te vergroten wordt geïnvesteerd in de modernisering van systemen en samenwerking met externe partners. Een deel van deze middelen is reeds beschikbaar binnen de pilot Data-gedreven sturing op rwzi's, waarbij de resterende middelen naar voren worden gehaald om noodzakelijke maatregelen direct te kunnen treffen. De inhoudelijke achtergrond hiervan is opgenomen in de Berap II, 2025.

3. Structurele weerbaarheidsversterking van de organisatie:

Naast technische en personele maatregelen werken wij aan het structureel versterken van de weerbaarheid van WDODelta als geheel. Dit omvat onder meer een robuustere crisisorganisatie en een nauwere samenwerking met ketenpartners, mede in het licht van de afnemende civiele ondersteuning vanuit Defensie bij rampen en crisissituaties.

De combinatie van digitale dreigingen, geopolitieke instabiliteit en verminderde centrale ondersteuning vereist een daadkrachtige aanpak, waarbij we zowel technische maatregelen treffen als het bewustzijn van medewerkers over veiligheidsaspecten vergroten. Met deze aanvullende maatregelen borgt WDO Delta haar verantwoordelijkheid voor een veilige, betrouwbare en toekomstbestendige informatievoorziening.

De **NIS2-richtlijn (voluit Network and Information Security Directive 2) is Europese wetgeving die de digitale weerbaarheid van overheden en vitale sectoren aanzienlijk moet versterken. Ze vervangt de oorspronkelijke NIS-richtlijn uit 2016 en legt strengere verplichtingen op voor beveiliging, toezicht en rapportage bij cyberincidenten.*

6.3 Kosten die wij verwachten te maken

In de volgende tabel zijn alle baten en lasten opgenomen die aan het programma Maatschappij en organisatie verbonden zijn.

Tabel 16: Exploitatie programma M&O

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting	Meerjarenraming 2026-2029					Rekening	Begroting
	2026	2027	2028	2029	2030		2024	2025
Personeelslasten	27.298	27.433	27.646	28.252	29.139		25.744	25.185
Goederen en diensten	20.145	19.557	19.563	20.553	19.364		16.100	20.990
Kapitaallasten	1.755	2.947	3.094	4.190	3.771		1.528	1.854
Dotaties	203	207	212	218	223		1.242	200
Inkomsten	-809	-754	-616	-637	-653		-732	-831
Totaal programma lasten	48.593	49.390	49.899	52.576	51.844		43.882	47.398

7. Overige onderdelen programmaplan

7.1 Overzicht dekkingsmiddelen

Tabel 17: Exploitatiebegroting naar kostendragers

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	2027	Meerjarenraming 2027-2030			Rekening 2024	Begroting 2025
			2028	2029	2030		
Netto lasten							
Watersysteembeheer	110.379	116.786	120.725	127.595	133.164	97.408	105.708
Zuiveringsbeheer	74.921	75.114	77.375	80.005	84.236	61.729	70.141
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	185.300	191.900	198.100	207.600	217.400	159.137	175.849
Belastingen							
Watersysteemheffing	104.227	116.245	120.229	127.137	132.774	97.493	98.662
Zuiveringsheffing	70.766	74.551	76.801	79.427	83.693	65.024	69.321
Dividend en ov. alg. opbrengsten*	4.975	5.085	5.145	5.258	5.321	3.064	2.900
Kwijtschelding / oninbaar**	-3.725	-3.980	-4.076	-4.222	-4.389	-3.196	-3.750
Totaal baten	176.244	191.900	198.100	207.600	217.400	162.385	167.133
Exploitatieresultaat	9.056	-	-	-	-	-3.247	8.716
Inzet (egaliserings)reserves	-9.056	-	-	-	-	-8.136	-8.716
Te verdelen resultaat	-	-	-	-	-	-11.383	-

* Onder deze post staat thans het dividend NWB, het dividend verbonden partijen én de opbrengsten verontreinigingsheffing en separate lozers – in verband met de vergelijkbaarheid van cijfers zijn de rekening 2024 en de begroting 2025 aangepast.

** In verband met de vergelijkbaarheid van cijfers in de begroting en in de jaarrekening wordt hier het saldo van kwijtschelding en oninbaar gepresenteerd.

7.2 Heffing vennootschapsbelasting

In de begroting is per saldo geen sprake afdracht van vennootschapsbelasting.

7.3 Leges

Het waterschap is bevoegd om leges te heffen op grond van de Waterschapswet. Op verzoek van het AB en DB is hier onderzoek naar gedaan. Vooruitlopend op deze besluitvorming maar in het besef dat dit forse impact heeft op de interne capaciteit en/of maatschappelijk draagvlak en de huidige wijze van indienen van vergunningaanvragen laagdrempelig is, is voor deze begroting uitgegaan van het staande beleid.

7.4 Onvoorzien

In de voorliggende begroting is sprake van onzekerheden. Denk hierbij onder meer aan fluctuaties in rentelasten, energiekosten, kosten voor chemicaliën, bestrijding van exoten, slibeindverwerking, maaien en grensoverschrijdend afvalwater. Met name weersomstandigheden — zoals regenval en het aantal zonne-uren — zijn bepalende factoren voor een aantal exploitatie-uitgaven.

Als uitgangspunt hanteren we in de begroting doorgaans een gemiddeld jaar. Afhankelijk van hoe deze factoren zich ontwikkelen, kan de exploitatiebegroting circa € 6 miljoen gunstiger uitvallen dan begroot. In een ongunstig scenario (veel regen, weinig zon, hoge rente) kan de begroting echter ook circa € 6 miljoen nadeliger uitpakken dan begroot.

Omdat we begroten op basis van gemiddelden en de werkelijke uitkomsten zowel boven als onder het begrote gemiddelde kunnen liggen, wordt voor de post Onvoorzien een bedrag van € 0 opgenomen. Hiermee wordt onderkend dat er sprake is van onzekerheden, maar dat deze doorgaans binnen de reguliere begrotingssystematiek kunnen worden opgevangen.

² Gebaseerd op gemiddelde WOZ stijging in 2023 (schatting).

8. Waterschapsbelastingen

Watersysteembeheer

Tabel 18: Watersysteembeheer

x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030	2025
Netto kosten	110.379	116.786	120.725	127.595	133.164	105.708
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Kwijtschelding/oninbaar	1.729	1.895	1.941	2.029	2.097	1.723
Dividenden en overige alg. opbrengsten	-2.387	-2.437	-2.437	-2.487	-2.487	-2.061
Verwachte belastingopbrengst	109.721	116.245	120.229	127.137	132.774	105.370
Mutaties reserves	-5.494	-	-	-	-	-6.208
Begrote bruto belastingopbrengst	104.227	116.245	120.229	127.137	132.774	99.162

Tarieven

Tabel 19: Tarieven watersysteembeheer

x € 1	2026	2027	2028	2029	2030	2025
Inwoners (per huishouden)	136,33	150,91	154,94	162,64	168,62	130,21
Agrarisch en overig ongebouwd binnendijs (per ha)	98,12	109,58	109,58	113,49	120,18	92,77
Agrarisch en overig ongebouwd buitendijs (per ha)	24,53	27,39	27,39	28,37	30,04	23,19
Agrarisch en overig ongebouwd binnendijs wegen (per ha)	196,23	219,16	219,16	226,99	240,35	185,54
Agrarisch en overig ongebouwd buitendijs wegen (per ha)	49,06	54,79	54,79	56,75	60,09	46,39
Bos en natuur binnendijs (per ha)	7,55	8,42	8,42	8,71	9,21	6,52
Bos en natuur buitendijs (per ha)	1,89	2,11	2,11	2,18	2,30	6,52
Gebouwd woning per €100.000 waarde binnendijs	38,70	41,50	42,10	43,60	44,70	41,00
Gebouwd woning per €100.000 waarde buitendijs	9,68	10,38	10,53	10,90	11,18	10,25
Gebouwd niet-woning per €100.000 waarde binnendijs	42,50	46,90	48,50	51,30	53,60	41,00
Gebouwd niet-woning per €100.000 waarde buitendijs	10,63	11,73	12,13	12,83	13,40	10,25

n.b. rekening houdend met 85% inzet van de tariefsegalisatiereserve.

Zuiveringsbeheer

Tabel 20: Zuiveringsbeheer

x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030	2025
Netto kosten	74.921	75.114	77.375	80.005	84.236	70.141
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Kwijtschelding/oninbaar	1.996	2.085	2.135	2.193	2.292	2.027
Dividenden en overige alg. opbrengsten	-2.588	-2.648	-2.708	-2.771	-2.834	-339
Verwachte belastingopbrengst	74.329	74.551	76.801	79.427	83.693	71.829
Mutaties reserves	-3.562	-	-	-	-	-2.508
Begrote bruto belastingopbrengst	70.766	74.551	76.801	79.427	83.693	69.321

Tarieven

Tabel 21: Tarieven zuiveringsbeheer

x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030	2025
Zuiveringsheffing / verontreinigingsheffing (per ve)	84,69	88,84	91,13	93,84	98,46	81,57

Toelichting toerekening

De kosten in de begroting worden op exploitatieprojecten verantwoord, die direct gekoppeld zijn aan één van de programma's. De afdelingskosten worden verdeeld op basis van geraamde uren (totaal 2026: 1.043.000).

De wettelijk verplichte toerekening van directe en indirecte kosten aan de taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer wordt als volgt gerealiseerd:

1. Waterveiligheid en Watersysteem: de kosten voor beide programma's worden opgeteld en aan de taak watersysteembeheer toegerekend;
2. Waterketen: de kosten worden toegerekend aan de taak zuiveringsbeheer;
3. Maatschappij en organisatie: de kosten worden proportioneel verdeeld over watersysteembeheer en zuiveringsbeheer, op basis van de toegerekende directe kosten in deze taken.

Vanwege het vaste karakter van de kosten in het programma M&O, voornamelijk bestaande uit personeels- en kapitaallasten, wordt voor de toerekening van de indirecte kosten een voorcalculatorische verdeling (%) over de taken gehanteerd. Deze wordt jaarlijks in de begroting vastgesteld. Voor 2026 geldt een verdeling van 59,6% (watersysteembeheer) en 40,4% (zuiveringsbeheer). In 2025 was die verhouding 60,1% en 39,9%.

Onderstaande heffingseenheden zijn als basis gebruikt voor de tarieven.

Tabel 22: Heffingseenheden

	2026	Grondslag
Watersysteem		
Inwoners minus kwijtschelding	263.600	huishoudens
Agrarisch en overig ongeb-binnendijks	147.800	hectares
Agrarisch en overig ongeb-buitendijks	3.500	hectares
Agrarisch en overig ongeb-diff wegen binnendijks	5.400	hectares
Agrarisch en overig ongeb-diff wegen buitendijks	0	hectares
Bos en natuur binnendijks	51.606	hectares
Bos en natuur buitendijks	5.194	hectares
Gebouwd woningen binnendijks (x € 1 mln.)	115.433	WOZ - econ.waarde
Gebouwd woningen buitendijks (x € 1 mln.)	686	WOZ - econ.waarde
Gebouwd niet-woningen binnendijks (x € 1 mln.)	14.012	WOZ - econ.waarde
Gebouwd niet-woningen buitendijks (x € 1 mln.)	385	WOZ - econ.waarde
Verontreinigingsheffing	6.500	vervuilingseenheden
Zuivering		
Bedrijven	201.800	vervuilingseenheden
Huishoudens minus kwijtschelding	612.300	vervuilingseenheden

Kwijtschelding

Volgens de Kwijtscheldingsverordening 2023 kan kwijtschelding worden verleend voor het ingezetenen deel van de watersysteemheffing en voor de zuiverings- en verontreinigingsheffing voor zover die wordt betaald voor woonruimten.

De kwijtscheldingsnorm is 100 procent van de bijstandsuitkering (dit betekent dat 100% van die uitkering wordt beschouwd als minimale bestaanskosten).

Voor de vaststelling van de bestaanskosten van pensioengerechtigden wordt het netto-ouderdomspensioen gehanteerd (en niet de bijstandsnorm). Het kwijtscheldingsbeleid heeft tot doel om ervoor te zorgen dat iedereen, ongeacht de persoonlijke financiële situatie, toegang heeft tot essentiële diensten zonder in de financiële problemen te komen door de belasting. Er wordt geen kwijtschelding verleend aan ingezetenen met een bedrijf, of die als zelfstandige werken (bijvoorbeeld ZZP-er of freelancer).

Verder wordt in de verordening bepaald dat de 'aanwezige betalingscapaciteit verhoudingsgewijs wordt verdeeld over de aanslagen zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing en watersysteemheffing ingezetenen'. Dit betekent dat, wanneer een huishouden een deel van de aanslagen kan betalen, het zowel een deel van de zuiveringsheffing (of in een enkel geval verontreinigingsheffing) betaalt als een deel van de watersysteemheffing. Het totale bedrag dat een huishouden betaalt aan Drents Overijsselse Delta verandert niet door deze bepaling.

De opbrengstderving door kwijtschelding wordt gedekt door de te realiseren opbrengst te verhogen met het verwachte kwijt te schelden bedrag. Deze kosten worden toegerekend aan alleen de groep belastingbetalers op wie de kosten betrekking hebben, oftewel: de ingezetenen 'betalen' de opbrengstderving die ontstaat door de kwijtschelding van een deel van de aanslagen van ingezetenen.

Voor kwijtschelding wordt rekening gehouden met onderstaande eenheden:

- ↳ watersysteembeheer (inwoners) 11.400
- ↳ zuiveringsbeheer (ve) 21.500

Meerjarig perspectief

Watersysteem

Voor de ontwikkeling van de heffingseenheden wordt voor de categorie inwoners jaarlijks uitgegaan van een stijging van 2.000 huishoudens per jaar, WOZ-waarde woningen: 2026 +10,0% (2027: 4%; 2028 t/m 2030: 2%). Voor wat betreft de waarde ontwikkelingen van niet-woningen is voor 2026 gerekend met een toename van 2% (2026: 1%; 2027 t/m 2030: 0%). Het aantal agrarisch hectares neemt jaarlijks iets af, doordat onbebouwde grond bebouwd of getransformeerd wordt tot natuur en daarmee overgaat naar een andere belastingcategorie.

Zuivering

Voor de toename van heffingseenheden m.b.t. woonruimten is gerekend met de gemiddelde groei van het aantal huishoudens van 2.000 per jaar. Het aantal vervuilingseenheden (ve's) voor meetbedrijven en overige bedrijven wordt stabiel verondersteld.

De verrekening en acceptatievoorwaarden van separate afvalwaterlozers zijn gewijzigd als gevolg van de wijziging in het belastingstelsel.

Reserves

Door inzet van egalisereserves is het mogelijk om tariefstijgingen af te vlakken. In het laatste jaarschijf moeten de belastingopbrengsten kostendekkend zijn en mogen geen egalisereserves worden ingezet.

In de doorrekening van de tarieven voor 2026 is uitgegaan van de volgende inzet van de egalisereserves:

€ 5,494 mln. voor de taak watersysteembeheer;
€ 3,562 mln. voor de taak zuiveringsbeheer.

Tabel 23: Verloop tariefegalisereserves

x € 1.000 / per 1 januari	2026	mutaties	2027	2028	2029	2030
Watersysteembeheer	6.463	-5.494	969	969	969	969
Zuiveringsbeheer	4.191	-3.562	629	629	629	629

Ontwikkeling lastendruk

Tabel 24: Ontwikkeling lastendruk

Profiel (x € 1)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
eenpers.h.h. huurwon	212	221	240	246	256	267
eenpers.h.h. koopwon	363	364	393	402	418	432
meerpers.h.h. huurwon	375	390	417	428	444	464
meerpers.h.h. koopwon	527	534	571	584	605	629
agrarisch bedrijf	6.024	6.342	7.057	7.302	7.719	8.069
natuurterrein	6.520	7.550	8.420	8.710	9.210	9.620
groothandel	1.678	1.740	1.888	1.947	2.042	2.136
productiebedrijf	30.006	31.145	32.984	33.887	35.078	36.774

n.b. rekening houdend met 85% inzet van de tariefsegalisereserve

Herziening belastingstelsel

Met ingang van het jaar 2026 zal het nieuwe belastingstelsel van kracht zijn. Door het belastingstelsel van waterschappen te herzien, worden de watersysteemheffing, de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing aangepast. Hier is in de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027 – 2030 rekening mee gehouden.

9. Paragrafen

9.1 Uiteenzetting financiële positie

9.1.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het Treasury-beleid van WDO Delta is vastgelegd in de Verordening financieel beleid en beheer en nader uitgewerkt in het Treasury-statuuut. Zowel de verordening als het statuut beogen het financieringsbeleid transparant te maken. Met als doel om de risico's zo goed mogelijk te beheersen binnen de vastgestelde kaders.

Algemene ontwikkelingen

De inflatie is in 2025 in Europa gedaald tot binnen de door de ECB nagestreefde doelstelling van 2%. Verwacht wordt dat de ECB stopt met het verlagen van de deposito-rente. De huidige geopolitieke ontwikkelingen zullen naar verwachting doorlopen in 2026. De afspraak van de NAVO-leden om defensie-uitgaven te verhogen naar 5% zal de komende jaren leiden tot hogere overheidstekorten. Er wordt door de ECB een gematigde groei van de economie verwacht. In 2026 en verder zal op de financiële markten in Europa sprake zijn van een opwaartse druk zolang er onzekerheid in de markten bestaat en hoge overheidsuitgaven dreigen.

Schatkistbankieren

Naar verwachting worden er in 2026 geen tijdelijk overtollige financiële middelen afgedragen aan de Nederlandse schatkist vanwege de wettelijke verplichting tot Schatkistbankieren. Beschikbare financiële middelen zullen onder de doelmatigheidsdrempel van € 4,2 mln. blijven. Deze drempel bedraagt 2% (ministeriële norm) van het begrotingstotaal 2026.

Rente en risicobeheer

Rentebeheer

Voor het rentebeheer dient onderscheid gemaakt te worden tussen:

- ↳ Rente op de geldmarkt (leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar).
Voor een kasgeldleningen en rekening courant krediet verwachten wij in 2026 een rentepercentage te betalen van maximaal 2,5%.
- ↳ Rente op de kapitaalmarkt (leningen met een looptijd langer dan 1 jaar).
Voor een langlopende vaste geldlening met een looptijd van twintig jaar verwachten wij in 2026 gemiddeld een rentepercentage te betalen van 3,5%.

Er zal in 2026 gedeeltelijk gekozen worden voor kortlopende financiering tot ten hoogste de kaslimiet. Aanvullend zullen er langlopende geldleningen afgesloten worden.

Risicobeheer

Het rente-risicoprofiel ten aanzien van toekomstige rentefluctuaties stijgt naar de toekomst toe. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van de schuldenpositie vanwege benodigde externe financiering met betrekking tot de begroting 2026 (tot en met 2030) opgenomen investeringen.

In de geldleningenportefeuille bevinden zich geen langlopende geldleningen met tussentijdse renteherzieningsmomenten. De bij de portefeuille behorende vervalkalender van in de toekomst te betalen jaarlijkse aflossingen vertoont een gelijkmatig patroon. Waardoor het renterisico wordt verminderd. Krediet-, koers- en valutarisico's worden niet gelopen.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet voor 2026 is € 49 mln. en bedraagt 23% (ministeriële norm) van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. Deze limiet is gericht op het beperken van het renterisico op de kortlopende financiering. Waarbij de gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal (Q) de kasgeldlimiet niet mag overschrijden. Om aan de kasgeldlimiet te kunnen blijven voldoen, zullen er langlopende geldleningen in 2026 afgesloten moeten worden.

Tabel 25: Kasgeldlimiet

(bedragen x € 1 mln.)	Q1 2026	Q2 2026	Q3 2026	Q4 2026
Kasgeldlimiet	49	49	49	49
Schuld in rekening-courant	-10	-10	-10	-10
Kasgeldleningen	-10	-10	-10	-10
Ruimte onder de norm	29	29	29	29

Renterisiconorm

De renterisiconorm betreft het risico dat voortvloeit uit renteherzieningen en/of uit herfinanciering van langlopende geldleningen. De norm mag volgens de Uitvoerings- regeling Financiering decentrale overheden (UFDO) niet hoger zijn dan 30% van het bruto begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar.

De renterisiconorm voor het jaar 2026 is € 63 mln. en heeft als doel om fluctuaties in rentelasten over de jaren heen te kunnen beheersen. In onderstaande tabel is het verloop van de renterisicoruimte over de jaren 2026 tot en met 2030 opgenomen.

Tabel 26: Renterisiconorm

(bedragen x € 1 mln.)	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029	B 2030
Renterisiconorm	63	66	68	71	75
Aflossingen en renteherzieningen	38	25	11	15	24
Ruimte onder de norm	25	41	57	56	51

Rente-omslagpercentage

Vanwege het hanteren van integrale financiering worden de rentelasten met betrekking tot de investeringen toegerekend aan programma's via een renteomslag-percentage. In 2026 wordt uitgegaan van een percentage van 1,72%.

Financieringstekort

Het te verwachten financieringstekort 2026 ontstaat met name door uitgaven met betrekking tot voorgenomen investeringen en doorlopende investeringsprojecten en door in 2026 te betalen aflossingen (en rente) van bestaande langlopende geldleningen (herfinanciering). Het geraamde financieringstekort 2026 van maximaal € 70 mln. zal worden gedekt door langlopende geldleningen aan te trekken.

Tabel 27: Berekening rente-omslagpercentage

Bedragen x € 1	Begroting 2026
Rente kortlopende en langlopende leningen	9.283.795
Rente verstrekte geldleningen	-10.000
Rente RC schatkist	-
Rente RC NWB Bank	500.000
Saldo door te rekenen externe rente	9.773.795
Bespaarde rente over eigen vermogen	823.540
Bespaarde rente over voorzieningen	108.400
Geactiveerde rentelasten (bouwrente)	-2.004.120
Saldo door te rekenen interne rente	-1.072.180
Totale te berekenen rente vaste activa	8.701.615
Vaste activa (Jaarrekening)	369.843.813
Onderhanden activa	124.654.902
Voorgenomen investeringen	4.520.602
Grondbank	6.961.909
Overige leningen	0
Totale investeringsbehoefte	505.981.226
Rente-omslagpercentage 2026	1,72%

9.1.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Als waterschap worden we geconfronteerd met risico's. Een risico is de kans op een (ongewenste) gebeurtenis met een negatief financieel effect voor WDOdelta. Via risicomanagement brengen wij risico's in beeld en worden beheersmaatregelen in gang gezet.

Om de financiële gevolgen van risico's op te vangen, wordt er weerstandscapaciteit in de vorm van de algemene reserve aangehouden. Deze paragraaf toont de omvang van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit, die samen het (ratio) weerstandsvermogen vormen. Ook geeft deze paragraaf inzicht in hoe risico's worden beheerst.

Beleid

Het beleid t.a.v. het (financieel) risicomanagement is door het AB vastgesteld en wordt gekenmerkt door de bepalingen:

- ↳ Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen: de weerstandscapaciteit enerzijds en de financiële omvang van risico's anderzijds.
- ↳ De weerstandscapaciteit wordt gevormd door de algemene reserves.
- ↳ Er wordt een voldoende omvang van het weerstandsvermogen nagestreefd (ratio 1.4).

Risico's met een betekenisvolle impact worden (indien mogelijk en efficiënt) beheerst.

Werkwijze

Bij risico's met financiële gevolgen wordt een inschatting gemaakt van de kans van voordoen en een inschatting van de financiële omvang. Risico's van betekenisvolle omvang (> €150.000) in de planperiode van de meerjarenraming worden in het risicoregister opgenomen. Gevolgen worden gekwantificeerd inclusief de invloed van reeds gerealiseerde beheersmaatregelen. De totale financiële omvang van de risico's wordt vervolgens met een statistische methode (Monte Carlo Simulatie) bepaald. Daarbij wordt gebruik gemaakt van

een zekerheidspercentage van 90%. Bij deze berekening wordt verdisconteerd dat risico's zich niet in volledige omvang en gelijktijdig voordoen. De berekende totale omvang van de risico's vormt de benodigde weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit (de dekking) wordt gevormd door de algemene reserves. Wat betekent dat deze reserves zijn geormerkt om de financiële gevolgen van risico's op te vangen en derhalve niet vrij inzetbaar zijn. Jaarlijks wordt bij de vaststelling van de begroting aan het AB voorgesteld om de intentie uit te spreken om de omvang van het weerstandsvermogen in overeenstemming te brengen met de geactualiseerde berekening van de omvang van de weerstandscapaciteit. Bij het vaststellen van de eerst volgende jaarstukken wordt aan het AB (via resultaatbestemming) een definitief besluit gevraagd over het effecturen van de voorgenomen wijzigingen in de reservepositie.

Inventarisatie van de risico's

Onderstaand wordt het financieel risicoregister in de vorm van een hittekaart gepresenteerd. Per categorie van de hittekaart is het aantal risico's weergegeven. De kleuren van de categorieën tonen de mate waarin risico's op basis van het beleid worden geaccepteerd. Risico's in de groene categorie behoeven geen beheersing, anders dan het vormen van weerstandscapaciteit. Voor risico's in de oranje categorie is het wenselijk dat er (ambtelijk) beheersmaatregelen worden gerealiseerd waar dat kosteneffectief kan. Risico's in de rode categorie worden niet geaccepteerd en vragen om onmiddellijke beheersing (via bestuurlijke besluitvorming).

Hittekaart financiële risico's WDO Delta Q4 2025

Potentiële impact		Zelden	Incidenteel	Mogelijk	Frequent	Reëel	Zeër reëel
Categorie	Financiële gevolgen	≤5%	10%	30%	50%	70%	90%
Desastreus	>2.500.000	2	1	1			
Ernstig	1.000.000-2.500.000			1			
Substantieel	400.000-1.000.000		5	8	2		
Matig	100.000-400.000			1	1		
Beperkt	0-100.000 (50.000)						

Uit de hittekaart blijkt dat voor 15 risico's (zicht op) beheersing gewenst is en 1 risico de grens van bestuurlijke risicoacceptatie overschrijdt. In de onderstaand (risico)tabel worden de risico's in categorieën gepresenteerd, door per risico het onderwerp te duiden. De kolom 'aantal' verwijst naar het aantal risico's in de hittekaart.

Risicotabel

Was in begroting 2025 (o.b.v. actualisatie Q3 2024)			Wordt in begroting 2026 (o.b.v. actualisatie Q3 2025)		
Risico's	Aantal	% invloed*	Toprisico's	Aantal	% invloed*
Subsidies (te ontvangen)	2	15%	ICT incident	4	28%
Bedrijfscontinuïteit	3	14%	Personele beschikbaarheid	2	13%
ICT incident	1	14%	Bedrijfscontinuïteit	3	9%
Calamiteit (keten of systeem)	2	10%	Calamiteit (keten of systeem)	2	8%
Personele beschikbaarheid	1	9%	Desinvestering	2	8%
Energiebeschikbaarheid	1	8%	Vergunningverlening	1	8%
Onbevoegde fysieke toegang	1	7%	Energiebeschikbaarheid	1	6%
Aansprakelijkheid	1	4%	Onbevoegde fysieke toegang	1	5%
Beschikbaarheid verbruiksgoederen	1	3%	Aansprakelijkheid	2	5%
Desinvestering	1	3%	APPA verplichtingen	1	4%
APPA verplichtingen	1	3%	Overige	3	6%
Overige	4	10%			
Totaal	19	100%	Totaal	22	100%

Noot 1: Het percentage (%) verwijst naar het aandeel van het desbetreffende risico in het totaal van de uitkomst van de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit (voor beide taken) van het desbetreffende jaar.

Noot 2: het risico in de rode categorie in de hittekaart valt in bovenstaande tabel onder de noemer ICT incident.

Hoofdstuk 4 van het (recent gewijzigde) Waterschapsbesluit benoemt enkele standaard risico's ter opname in deze paragraaf. De actuele status van deze risico's is als volgt: WDO Delta bezit ten tijde van het opstellen van deze paragraaf geen derivaten, vreemde valuta of andere verhandelbare financiële producten van fluctuerende waarde. Herfinancierings- en renterisico's zijn via toepassing van het financieringsbeleid proportioneel beheerst. Toegang tot de geldmarkt is via de juridische positie van het waterschap geborgd.

De volgende risico's zijn om moverende reden niet meegerekend in de weerstandscapaciteit:

1. Niet voldoen aan (het maatregelenpakket) KRW. Oorzakelijkheid (en daarmee kostentoewijzing in geval van een nationale boete) van verontreiniging is gecompliceerd.
2. Financiële risico's verbonden aan het peilbeheer in veenweidegebied, in relatie tot de actualiteit van peilbesluiten. Via de 'aanpak peilbesluiten' worden knelpunten en risico's voor de peilbesluitgebieden in kaart gebracht.
3. Incidentele tegenvallers verbonden aan het HWBP. Hiervoor is een separate HWBP-reserve beschikbaar.

Risicobeheersing

Voor de in de risicotabel opgenomen risico's is onderstaand aangegeven welke beheersing er wordt georganiseerd als onderdeel van deze begroting. Via actualisatie van het risicoregister in het navolgend jaar wordt de beheersing bewaakt en beoordeeld.

Maatregelentabel

Toprisico's	Beheersing
ICT incident	Vertrouwelijk
Personele beschikbaarheid	Actieve werving en capaciteitsplanning
Bedrijfscontinuïteit	Assetmanagement
Calamiteit (keten of systeem)	Crisisbeheersing
Desinvestering	Vertrouwelijk
Vergunningverlening	- (reservevorming)
Energiebeschikbaarheid	Energie Beheer Organisatie (EBO)
Onbevoegde fysieke toegang	Vertrouwelijk
Aansprakelijkheid	Juridische procedures
APPA verplichtingen	- (reservevorming)

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De berekende omvang van de algemene reserve (weerstandscapaciteit) en de berekende actualisatie van de algemene reserve is in onderstaande tabel weergegeven.

Taak	Algemene reserve 01/01/2025	Onttrekking 2025	Berekende actualisatie algemene reserve 2025	Berekende omvang algemene reserve 2025
Watersysteem-beheer	€ 4,150 mln.	€ 0	€ 0,890 mln.	€ 5,040 mln.
Zuiverings-beheer	€ 3,550 mln.	€ 0	€ 1,070 mln.	€ 4,620 mln.
Totaal	€ 7,700 mln.	€ 0	€ 1,960 mln.	€ 9,660 mln.

Voornaamste oorzaken van de toename van de benodigde weerstandscapaciteit vormen: toegenomen inzicht in IT-risico's, risico's verbonden aan (voorgenomen) aanpassingen in wetgeving en mogelijke desinvesteringen.

Onzekerheden

De meerjarenraming kent (naast risico's) ook onzekerheden als gevolg van de gehanteerde aannames. Onzekerheden zijn gebeurtenissen met financiële gevolgen die zich met (een zeer hoge mate van) waarschijnlijkheid voor zullen doen, maar waarvan de financiële gevolgen nog niet bekend zijn. Dit betreft bijvoorbeeld onzekerheid over schommelingen van inkooprijzen of -volumes. Het beheersen van onzekerheden ten aanzien van de meerjarenraming vraagt om sturing op het financieel meerjarenperspectief (structureel). Onzekerheden kunnen niet via het weerstandsvermogen (incidenteel) worden afgedekt. In de voorliggende begroting is sprake van onzekerheden. Denk hierbij onder meer aan fluctuaties in rentelasten, energiekosten, kosten voor chemicaliën, bestrijding van exoten, slibeindverwerking, maaien en grensoverschrijdend afvalwater. Ook de inkomsten kunnen jaarlijks fluctueren als gevolg van onder meer de ontwikkeling van WOZ waarde. Met name weersomstandigheden — zoals regenval en het aantal zonne-uren — zijn bepalende factoren voor een aantal exploitatie-uitgaven.

Als uitgangspunt hanteren we in de begroting doorgaans een gemiddeld jaar. Afhankelijk van hoe deze factoren zich ontwikkelen, kan de exploitatiebegroting circa € 6 miljoen gunstiger uitvallen dan begroot. In een ongunstig scenario (veel regen, weinig zon, hoge rente) kan de begroting echter ook circa € 6 miljoen nadeliger uitpakken dan begroot.

Omdat we begroten op basis van gemiddelden en de werkelijke uitkomsten zowel boven als onder het begrote gemiddelde kunnen liggen, wordt voor de post Onvoorzien een bedrag van € 0 opgenomen. Hiermee wordt onderkend dat er sprake is van onzekerheden, maar dat deze doorgaans binnen de reguliere begrotingssystematiek kunnen worden opgevangen.

De invloed van onzekerheden wordt opgevangen via de post onvoorzien. Als criteria wanneer een beroep kan worden gedaan op de post onvoorzien gelden de drie zogeheten O's: onvoorzienbaar, onuitstelbaar en onvermijdelijk. Gegeven de inschatting van de totale verwachte invloed van onzekerheden op de begroting is een post onvoorzien opgenomen ter grootte van:

Hoogwaterbeschermingsprogramma

De bijdrage van WDODelta aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma kent meerdere componenten: een solidariteitsbijdrage en projectgebonden eigen bijdragen. Ieder van deze componenten heeft een eigen risicoprofiel voor WDODelta.

De solidariteitsbijdrage is de bijdrage van alle waterschappen gezamenlijk aan het landelijke HWBP-programma. Het doel is dat deze bijdrage 40% van de kosten van het landelijke programma (tot 2050) dekt. Begin 2025 zijn de kosten voor het landelijke programma geëvalueerd. Uit deze evaluatie is gebleken dat de beschikbare middelen onvoldoende zijn om de landelijke programmering volledig te dekken. Op basis van deze inzichten is besloten om het budget voor de middellange termijn opwaarts bij te stellen. Ook is er een herijking van het HWBP programma ingezet om meer grip te krijgen op de kosten. De opwaartse bijstelling is in de financiële meerjarenraming (van WDODelta) verwerkt.

De afspraak binnen de HWBP-alliantie is, dat er in 2028 weer een evaluatie van het landelijke programmbudget zal plaatsvinden. Er is een kans dat dit wederom zal leiden tot een opwaartse bijstelling. Deze zal dan wederom in de meerjarenraming worden verwerkt.

De projectgebonden eigenbijdrage (PGEB) bedraagt 10% van de geraamde subsidiabele projectkosten. Als er inflatie optreedt tijdens de uitvoering van een project stijgen daarmee de projectkosten en daarmee ook de getalswaarde van de 10% PGEB. Er zijn een aantal maatregelen getroffen om de projectkosten zo voorspelbaar mogelijk te maken. Als eerste worden risico's verwerkt in de

ramingsmethode die gebruikt wordt bij het bepalen van het projectbudget. Daarmee is er een buffer voor het opvangen van risico's opgenomen in het projectbudget; de post onvoorzien. In het krediet is ook een bedrag opgenomen voor de verwachte indexering (= autonome prijsontwikkeling) van het project. Deze kosten zijn achteraf subsidiabel, om ervoor te zorgen dat deze niet als een verrassing zorgen zijn ze reeds opgenomen in het krediet.

Daarnaast kunnen er risico's optreden waarvan de gevolgen niet opgevangen kunnen worden in het projectbudget. Voorheen was het Waterschap 100% verantwoordelijk voor de dekking van die gevolgen. In het kader van de herijking zijn er bestuurlijke afspraken gemaakt. Voor nieuwe projecten worden risico's die te groot zijn om op lokaal niveau te dragen verrekend op alliantie-niveau. Het waterschap draagt haar 10% bijdrage; de overige 90% wordt gedekt bij de alliantie. Een significante verschuiving van de risicoverdeling, die beter te dragen is voor het Waterschap.

Ook is er (bij de herijking) afgesproken dat resterende projectbudgetten per fase en per project voor het HWBP programma (binnen WDODelta) worden behouden in de eigen begroting. Deze afspraak is in principe al gemaakt; in de begroting is daartoe een bestemmingsreserve opgenomen. Ook deze afspraak vormt een buffer voor het opvangen van risico's. Met al deze maatregelen is de verwachting dat de 10% projectgebonden eigen bijdrage een stabiele reeks vormt.

Specifiek voor het project Zwolle-Olst is er sprake van voorfinanciering. Er zijn maatwerkafspraken met het HBWP gemaakt om de lasten voor voorfinanciering te beperken. Deze afspraken nemen de voorfinancieringslasten niet volledig weg, er is wel sprake van een significante reductie in verwachte kosten. Er bestaat een geringe kans dat niet alle rentelasten geactiveerd kunnen worden, doordat er nog middelen van het HBWP ontvangen worden nadat het project afgerond is. Er is een risico dat deze in de exploitatielasten vallen. Dit risico wordt beheerst door gebruik te maken van de onderuitputting van het landelijke

HWBP-programma indien zich dat voordoet, wat de afgelopen jaren het geval is geweest. Zodoende wordt dit risico als zeer onwaarschijnlijk geoordeeld. Het ziet er naar uit dat Zwolle-Olst het laatste project is waar maatwerk afspraken voor gemaakt moeten worden om extreme voorfinanciering van het Waterschap te voorkomen. Het programma stuurt bewust op kleinere projecten zodat grote voorfinanciering vermeden kan worden.

Dit alles zorgt ervoor dat er geen aanvullende dekking (bijv. in de vorm van weerstandsvermogen) nodig is. Uiteindelijk worden de PGEB van het waterschap, samen met eventuele kosten voor de voorfinanciering en andere niet-subsidieerbare kosten geactiveerd en over een termijn van 40 jaar afgeschreven.

Figuur 9: Wadi in woonwijk

9.1.3 Reserves en voorzieningen

In deze paragraaf wordt ingegaan op bedragen die aan voorzieningen of bestemmingsreserves worden onttrokken.

Onttrekkingen aan algemene en bestemmingsreserves

De reserves bestaan uit:

- ↳ algemene reserve per taak: zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement.
- ↳ bestemmingsreserves voor tarief-egalitatie per taak: kan ingezet worden om tariefwijzigingen te matigen.
- ↳ bestemmingsreserve HWBP: wordt als dekking ingezet wanneer er een overschrijding plaatsvindt op het beschikbare budget voor HWBP-projecten.

Onttrekkingen aan voorzieningen

Onderstaande voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen en zijn bestemd voor specifieke kosten, verplichtingen, verliezen of risico's die zijn ontstaan in het verleden en waarvan de omvang op voorhand redelijk is in te schatten.

Voormalige bestuurders

Aan de voorziening worden de uitkeringen van de voormalige voorzitters en oud-dagelijks bestuursleden onttrokken. Dit in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. De jaarlijkse toevoeging betreft een rentevergoeding vanwege de berekende contante waarde van deze voorziening.

Pensioenverplichting huidige bestuurders

Voor de toekomstige pensioenverplichting van de huidige bestuurders is een voorziening gevormd. De jaarlijkse toevoeging betreft een rentevergoeding vanwege de berekende contante waarde van deze voorziening.

Tabel 29: Verloopstaat reserves

(bedragen x € 1.000)	Stand 1/1/2026	Dotatie	Onttrekking	Stand 31/12/2026	2027	2028	2029	2030
Algemene reserves:								
Watersysteembeheer	4.855	-	-	4.855	4.855	4.855	4.855	4.855
Zuiveringsheffing	4.717	-	-	4.717	4.717	4.717	4.717	4.717
Egalisatiereserve:								
Watersysteembeheer	6.463		-5.494	969	969	969	969	969
Zuiveringsbeheer	4.191		-3.562	629	629	629	629	629
Overige bestemmingsreserve:								
HWBP	3.300			3.300	3.300	3.300	3.300	3.300

Tabel 30: Verloopstaat voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	Stand 1/1/2026	Dotatie	Onttrekking	Rente	Stand 31/12/2026	2027	2028	2029	2030
Pensioenen voormalige bestuurders (lopend)	1.628	-	-200	30	1.458	1.288	1.118	948	778
Pensioenverplichting bestuurders (toekomst)	1.336	-	-	20	1.356	1.376	1.396	1.416	1.436
Pensioenverplichting bestuurders (individueel - indexatie)	154	-	-10	-	144	134	124	114	104
Jubilea uitkeringen	1.251	200	-150	-	1.301	1.351	1.401	1.466	1.536
Wachtgeld voormalig bestuurders	13	-	-13	-	-	-	-	-	-
Studieregeling PBB	125	-	-	-	125	125	125	125	125
Thuiswerkfaciliteiten	64	-	-30	-	34	4	-	-	-
Uitkering voormalig personeel	195	-	-	-	195	195	195	195	195

Wachtgeld voormalig bestuurders

Op basis van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (APPA) ontvangen dagelijks bestuursleden na aftreden een wachtgelduitkering. Voor de hieruit voortvloeiende verplichtingen vormt het waterschap een voorziening.

Jubilea-uitkeringen

Deze voorziening dekt de rechten op jubilea-uitkeringen die medewerkers en bestuursleden van het waterschap volgens de geldende arbeidsvoorwaarden hebben opgebouwd, zowel in de verslagperiode als in voorgaande perioden. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een realistische schatting voor huidige werknemers en bestuurders, waarbij rekening wordt gehouden met de 'blijfkans'.

Thuiswerkfaciliteiten

Op basis van de CAO is er per medewerker een budget beschikbaar voor het inrichten van de thuiswerkplek. Dit budget is voor maximaal 5 jaar beschikbaar gesteld.

Studiefaciliteiten PBB

Op basis van de CAO is er per medewerker een budget beschikbaar voor training, opleiding en vitaliteitsuren. Dit budget is voor maximaal 5 jaar beschikbaar gesteld. Voor de per balansdatum nog openstaande verplichtingen wordt een voorziening gevormd.

9.1.4 Kengetallen

Weerstandsvermogen

Zie paragraaf 9.1.2.

Netto schuldquote

De stijging van de schuldpositie in de komende jaren is een punt van aandacht. De huidige doorkijk van investeringen tot en met 2030 is te beperkt om

hieruit betrouwbare conclusies te kunnen trekken. Dit gezien de langjarige investeringsopgaven waar dit waterschap voor staat. In de jaarrekening 2025 zal hier tekstueel op worden teruggekomen. Door de huidige beperkte doorkijk is het nu niet mogelijk om goed te kunnen bepalen hoe groot het te lopen renterisico is. In 2026 zal worden gestart met het inzichtelijk maken van de langjarige investeringsbehoeften tot circa 2050. Voor onder andere HWBP, Watersysteem, Waterketen. Waarna herbeoordeling van de stijging van de schuldpositie naar de toekomst en van het te lopen renterisico zal plaatsvinden.

Tabel 31: Berekening Netto schuldquote

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Totaal van de vaste schulden	506.500	591.000	650.500	785.000	921.500
Totaal van de netto vlottende schulden	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
Totaal van de overlopende passiva	56.400	49.000	83.600	60.200	62.800
Totaal fva:					
- schatkist	-	-	-	-	-
- uitzettingen (rentetypische looptijd >1 jr)	-	-	-	-	-
Totaal uitzettingen rentetypische looptijd < 1jr	-	-	-	-	-
Totaal kortlopende vorderingen	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal liquide middelen	-	-	-	-	-
Totaal overlopende activa	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Saldo	582.900	660.000	754.100	865.200	1.004.300
Totaal belastingopbrengsten	174.644	190.446	196.681	206.214	216.118
Netto schuldquote	334	347	383	420	465

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Hierbij zitten ook inkomsten en uitgaven met een kapitaalkarakter, zoals aan- en verkopen van grond, investeringen en investeringsbijdragen. De lidstaten van de EU die meedoen aan de Economische en Monetaire Unie (EMU), hebben de euro als officiële munt. Deze lidstaten hebben in het stabiliteits- en groeipact afspraken gemaakt over het op orde houden van de overheidsfinanciën. Eén van de afspraken heeft betrekking op het begrotingstekort van landen, oftewel het EMU-tekort. Als het EMU-tekort van één van de lidstaten boven het normpercentage van het Bruto Binnenlands Product (BBP) uitkomt, krijgt het land een officiële waarschuwing. In het uiterste geval kan de Europese Raad van Ministers ook boetes opleggen.

Om ervoor te zorgen dat het Nederlandse tekort binnen de gestelde norm van 3% blijft, is de Wet Houdbare Overheidsfinanciën per december 2013 vastgesteld. Hierin is bepaald wat de decentrale overheden mogen bijdragen aan dit tekort. De tekortnorm voor de decentrale overheden bedraagt: 0,5% van het Bruto Binnenlands Product (en specifiek voor waterschappen 0,06%). Dit is de uitkomst van het onderhandelingsresultaat voor de periode 2024 t/m 2026. Waterschappen behouden deze ruimte ook in de jaren 2027 en 2028.

De berekening van het EMU-saldo is als volgt:

Tabel 32: Berekening EMU-saldo

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Meerjarenraming 2026-2029				Begroting 2025
		2027	2028	2029	2030	
Exploitatiesaldo voor bestemming van reserves	-9.056	-	-	-	-	-8.716
Invloed investeringen						
Bruto-investeringsuitgaven	-166.660	-227.354	-240.940	-293.573	-320.540	-202.150
Investeringsbijdragen	78.317	81.906	113.333	105.133	117.856	76.887
Verkoop van materiële en immateriële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	35.676	38.920	40.133	43.819	46.827	33.471
Invloed voorzieningen						
Toevoeging aan voorziening t.l.v. exploitatie	250	250	250	250	250	250
Onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen rechtstreeks uit voorzieningen	-490	-490	-455	-360	-360	-490
Deelnemingen en aandelen						
Boekwinst	-	-	-	-	-	-
Boekverlies	-	-	-	-	-	-
EMU-saldo	-61.963	-106.768	-87.679	-144.731	-155.967	-100.748
Referentiewaarde	-30.500	-31.600	-32.900	-34.100	-35.400	-29.800

De referentiewaarde is het maximale toegestane EMU-saldo van ieder individueel waterschap, omgerekend naar de grootte van het waterschap. De individuele EMU-referentiewaarden zijn vooral bedoeld als richtlijn voor het toegestane tekort op het niveau van de individuele overheden. WDO Delta overschrijdt deze referentiewaarde. De omvang van het EMU-saldo is op langere termijn lastig te duiden, doordat deze sterk afhankelijk is van de bruto-investeringsuitgaven. Omdat de scope van investeringen nog niet helder is, kan hier uitsluitend een indicatieve kostenraming voor worden gemaakt.

Wendbaarheid

Dit kengetal laat zien in welke mate afschrijvings- en rentekosten (verzamelnaam kapitaallasten) de exploitatie belasten. Dit biedt een indicatie van de financiële flexibiliteit van de begroting. Hoe groter de omvang van de gepleegde en nog te plegen investeringen en de daaruit voortvloeiende financiering, des te meer kapitaallasten voor langere periode vastliggen. Het doen van investeringsuitgaven (uitgaven met meerjarig nut) in combinatie met het verplicht toepassen van het baten- en lastenstelsel voor de verantwoording, maakt dat investeren onvermijdelijk leidt tot een toename van de afschrijvings- en rentekosten. Het is dan ook voor dit kengetal lastig een norm te stellen, zoals eerder aangegeven biedt dit meer een indicatie. Net als bij de netto schuldquote kan dit kengetal verlaagd worden door het investeringsniveau bij te sturen of binnen de kaders van de wetgeving minder kosten te activeren. Dit laatste leidt tot een verdere structurele stijging van de jaarlijkse exploitatiekosten en derhalve hogere lastenstijgingen. Door de groei van de omvang van het investeringsniveau (jaarlijks en cumulatief) nemen de kapitaallasten de komende jaren toe.

Tabel 33: Wendbaarheid

	2026	2027	2028	2029	2030
Kostengroep 1, onder 1.1, 1.3 en 1.4	44.959	50.868	54.787	62.254	70.590
Kostengroep 1 tot en met 5	212.281	220.540	227.642	239.039	250.569
Wendbaarheid begroting	21,18	23,07	24,07	26,04	28,17

Kostengroep 1	
1.1	externe rentelasten
1.3	afschrijvingen van activa
1.4	afschrijving van boekverliezen
kostengroep 1 t/m 5	begrotingstotaal: uitgaven

Lastendruk

Het kengetal "Lastendruk" geeft de hoogte van de lastendruk van een meerpersoonshuishouden met een eigen koopwoning in vergelijking met het landelijk gemiddelde weer. Het landelijk gemiddelde is gebaseerd op het COELO onderzoek naar lokale lasten 2025. De uitkomst van dit onderzoek is vermeerderd met een inflatiefactor van 2,6% om tot een landelijk gemiddelde voor 2026 te komen.

Tabel 34: Lastendruk

x € 1	2026	2027	2028	2029	2020
Hoogte lastendruk meerpersoonshuishouden met eigen woning waterschap	534	571	584	605	629
Hoogte lastendruk meerpersoons- huishouden met eigen woning landelijk	526	542	558	575	592
Factor lastendruk	1,01	1,05	1,05	1,05	1,06

n.b. gebaseerd op ongewijzigde WOZ-waarde €370.000

9.2 Assetmanagement

Het waterschap beheert een uitgebreide portefeuille aan assets die essentieel zijn voor het vervullen van de primaire bedrijfsfuncties, waaronder dijken, zuiveringsinstallaties, stuwen en gemalen. Voor assetmanagement is het van belang dat deze kapitaalgoederen optimaal presteren gedurende hun gehele levenscyclus. We benaderen onderhoud en vervangingsstrategieën proactief, gebaseerd op risicomanagement en kosten-batenanalyse. De wijze waarop we assetmanagement hebben ingericht is vastgelegd in het Strategisch Assetmanagement Plan 1.0 (SAMP 1.0), gebaseerd op ISO 55001. De werkwijze is geïmplementeerd en wordt continu verbeterd.

Waterkeringen en bijbehorende kunstwerken

Objecten	Primaire keringen	228 km
	Regionale en niet overige keringen (incl. kades)	809 km
Beoogd onderhoudsniveau	Het onderhoudsniveau van waterkeringen en bijbehorende kunstwerken is risicogestuurd en afgestemd op de noodzaak om de waterveiligheid te waarborgen. Onderhoud wordt uitgevoerd op basis van periodieke inspecties en risicobeoordelingen, waarbij gebieden met een hoog risico voorrang krijgen. Het huidige beleid streeft ernaar om kritieke assets preventief te onderhouden, zodat het risico op overstromingen tot een minimum wordt beperkt.	
Planning voor onderhoud	Regulier onderhoud	€ 1.120.000
	Groot onderhoud (kapitaallast)	€ 690.000

Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en gemalen

Objecten	Hoofdwaterlopen	6339 km
	Gemalen	366
	Stuwen	2049
Beoogd onderhoudsniveau	Het beoogde onderhoudsniveau voor watergangen en gemalen is gebaseerd op een risicogestuurde aanpak, waarbij het functioneren van het watersysteem en de preventie van wateroverlast centraal staan. Watergangen worden periodiek geïnspecteerd en schoongemaakt voor een goede doorstroming. Gemalen worden op basis van technische conditie en prestaties beoordeeld om te bepalen welke preventieve onderhoudsmaatregelen nodig zijn.	
Planning voor onderhoud	Regulier onderhoud	€ 9.820.000
	Groot onderhoud (kapitaallast)	€ 6.800.000

Zuiverings-technische werken

Objecten	Rioolwaterzuiveringsinstallaties	16
	Persleidingen	435 km
	Gemalen	127
Beoogd onderhoudsniveau	Het onderhoudsniveau voor zuiverings-technische werken is risico gestuurd en gericht op het waarborgen van de continuïteit van de afvalwaterzuivering. Preventief onderhoud wordt gepland op basis van prestatie- en risicobeoordelingen, waarbij technische systemen die een grote impact hebben de prioriteit krijgen. Doel is om storingen te minimaliseren en efficiëntie te maximaliseren.	
Planning voor onderhoud	Regulier onderhoud	€ 6.126.740
	Groot onderhoud (kapitaallast)	€ 9.764.864

9.3 Bedrijfsvoering

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen binnen de bedrijfsvoering. Goede bedrijfsvoering is essentieel voor het bereiken van onze doelen, het bieden van kwalitatief goede dienstverlening en efficiënte uitvoering van onze processen. Op basis van artikel 4.16 van het Waterschapsbesluit dient deze paragraaf minimaal de informatie te bevatten over:

- De stand van zaken van de bedrijfsvoering
- De beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering;
- Informatie over de financiële rechtmatigheid;
- Doelmatigheid, doeltreffendheid, rechtmatigheid

Ook is afgesproken om energie informatie op te nemen in de begroting, welke is opgenomen onder e.

a. Stand van zaken

Ontwikkelingen

Onze omgeving is de afgelopen jaren sterk aan het veranderen, waardoor een aantal eerder vanzelfsprekende zaken voor de bedrijfsvoering onzeker zijn geworden. Denk aan omgevingsfactoren voor de bedrijfsvoering van WDO Delta, zoals de klimaatverandering, sterke prijsstijgingen, gevolgen van netcongestie voor de zekerheid van de (terug)levering van energie, ontwikkeling van AI en de digitale transformatie van onze omgeving, toenemende dreiging t.a.v. vitale (digitale) infrastructuur en krapte op de arbeidsmarkt in combinatie met toenemende uitstroom.

b. Beleidsvoornemens

- ↳ Om deze uitdagingen het hoofd te bieden werken we in 2026 verder aan de organisatietransformatie van WDODelta. Belangrijke opgaven zijn:
- ↳ (Digitale) transformatie
- ↳ In 2026 zetten we de organisatietransformatie nadrukkelijk voort, met de mens als uitgangspunt. We investeren in leiderschap, samenwerking en cultuur en bieden medewerkers gerichte opleidingen en ontwikkeltrajecten zodat zij flexibel en deskundig kunnen inspelen op veranderingen. Parallel daaraan bouwen we verder aan onze digitale infrastructuur en voeren we een digital twins pilot uit voor scenario-analyses en besluitvorming. Ook zetten we stappen in de digitalisering van processen, waarmee we onze informatiepositie versterken en verbeteringen in efficiëntie en lastenbeheersing realiseren.
- ↳ Energie en circulariteit: In 2026 verkennen we maatregelen die onze energievoorziening robuuster maken. Denk aan aanvullende opwekcapaciteit, opslag en nieuwe samenwerkingsvormen om de impact van netcongestie te beperken. Daarnaast passen we circulaire werkwijzen toe in projecten en bedrijfsvoering, zodat we minder afhankelijk worden van schaarse grondstoffen en onze organisatie veerkrachtiger wordt.
- ↳ Informatieveiligheid: We voeren de maatregelen op de pijlers mens, organisatie, techniek en fysiek uit, zodat we de betrouwbaarheid van onze bedrijfsvoering verhogen en de risico's op incidenten verkleinen.
- ↳ Weerbaarheid: In 2026 verbeteren we onze crisisorganisatie en ontwikkelen we handelingsperspectieven bij grote verstoringen zoals black-outs of andere internationale disrupties. Hiermee vergroten we de weerbaarheid van WDODelta en borgen we dat we onze kerntaken ook onder druk kunnen blijven uitvoeren.

c. Informatie over financiële rechtmatigheid

Vanaf verslagleggingsjaar 2025 legt het DB verantwoording af aan het Algemeen Bestuur (AB) over de financiële rechtmatigheid. Voor 2025 en 2006 heeft het AB een verantwoordingsgrens voor te rapporteren afwijkingen

(fouten en onduidelijkheden) van 3% vastgesteld. In verband met een wetswijziging wordt dit percentage echter aangepast naar 2%.

Daarnaast is een rapportagegrens vastgesteld: afwijkingen onder deze grens worden gerapporteerd bij een drempel van € 0,5 mln. De rechtmatigheidsverantwoording maakt onderdeel uit van de jaarrekening en wordt gecontroleerd door de accountant op getrouwheid. Eventuele afwijkingen worden toegelicht in de paragraaf over bedrijfsvoering.

d. Doelmatigheid, doeltreffendheid, rechtmatigheid

WDODelta heeft het 'systeem van control' ingericht volgens het 'Three Lines of Defence' model, waarbij ieder organisatieonderdeel eigen verantwoordelijkheid heeft t.a.v. de beheersing van processen. Onderstaande mechanismen zijn ingericht om toe te zien op doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid.

Rekenkamer

De Rekenkamer voert onderzoek uit naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur en biedt de Rekenkamer de uitkomsten van onderzoeken aan het AB aan. Via de bestuursrapportages wordt gerapporteerd over de stand van zaken van de opvolging van aanbevelingen uit rekenkameronderzoeken.

Artikel 109a onderzoek

Artikel 109a van de Waterschapswet vereist dat het DB de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hen gevoerde bestuur onderzoekt en hiervan verslag uitbrengt aan het AB. Concerncontrol voert in dit onderzoek uit in opdracht van het DB. Via de bestuursrapportage wordt gerapporteerd over de stand van zaken.

Onafhankelijke controlfunctie

Concerncontrol voert in opdracht van het DB/Secretaris Directeur audits, onderzoek en adviesopdrachten uit naar interne bedrijfsprocessen en

rapporteert hierover aan directie en/of DB. Onderstaand een overzicht van uitgevoerde onderzoeken: budgethouderregeling, proces overtollig materieel, begrotingsproces, declaraties, systeemgerichte contractbeheersing HWBP-projecten, strategisch beleidsproces, informatieveiligheidsorganisatie, wet politiegegevens, een verbonden partij, integriteitsonderzoeken, P&C stukken, BIO en ISO-gecertificeerde processen, uitvoering Wet DBA.

Controle door de accountant

Het meest recente accountantsverslag toont geen onrechtmatigheden van betekenisvolle omvang. WDO Delta zorgt ervoor dat de rechtmatigheid gewaarborgd blijft door het advies van de accountant, gepresenteerd in de managementletter, serieus te nemen. De managementletter en de opvolging van de aanbevelingen worden periodiek besproken in de auditcommissie. Tot nu toe heeft deze bespreking geen aanleiding gegeven om aanvullende maatregelen te treffen.

e. Energie informatie

Zoals bekend is de energiewereld de laatste jaren volop in beweging. Dit is vanaf 2024 sterker merkbaar bij ons waterschap, omdat wij een nieuwe contractvorm voor (terug)levering van elektriciteit hebben. Het grootste deel van het volume wordt, net als voorheen, ingekocht op de lange termijnmarkt. Het resterende deel van het volume wordt echter naar behoefte op de korte termijnmarkt ingekocht. In de meerjarenraming 2027-2030 is rekening gehouden met de toekomstige stijging van de netbeheerkosten. Netbeheerders moeten de komende jaren vele miljarden euro's investeren in de uitbreiding en aanpassing van de transportnetten. Deze kosten voor de energietransitie moeten gezamenlijk worden betaald uit de transporttarieven van alle gebruikers van de transportnetten (huishoudens en bedrijven).

Verbruik

Er wordt uitgegaan van een verbruik in 2026 van 42,7 mln. kWh elektriciteit. Hierbij is rekening gehouden met 'normale' weersomstandigheden. 11,6 mln. kWh is afkomstig vanuit eigen opgewekte elektriciteit, dankzij beide slibgistingen

met wkk's en de zonnepanelen op daken en (rwzi)terreinen. Ook de windturbine te Kampen zal naar verwachting vanaf medio 2026 een bijdrage leveren aan de eigen opgewekte elektriciteit. De resterende inkoop van 31,1 mln. kWh wordt volledig 'vergroend' door inzet van onze eigen Garanties van Oorsprong (GvO's). Deze GvO's worden verkregen uit deelnemingen aan opwekinitiatieven wind en zon en door de teruglevering van de eigen opgewekte elektriciteit, die niet gelijktijdig kan worden verbruikt.

	Begroting 2026	Begroting 2026
Elektriciteitsverbruik per programma	kWh	%
Waterveiligheid	20.000	0,1%
Watersysteem	9.104.000	21%
Waterketen	32.726.000	77%
Maatschappij en organisatie	846.000	2%
Totaal	42.696.000	100%

Opwek

In 2026 wordt naar verwachting 24,5 mln. kWh eigen elektriciteit opgewekt. Hiervan is 8,2 mln. kWh afkomstig van warmte kracht koppelingen (WKK's), 9,0 mln. kWh van zonnepanelen en 7,3 mln. kWh van windturbine Kampen (vanaf medio 2026). Van deze 24,5 mln. kWh opwek wordt 11,6 mln. kWh zelf verbruikt door het waterschap en 12,9 mln. kWh geleverd aan het net. De teruglevering is reëltief groot omdat verbruik en opwek niet altijd gelijk te matchen zijn.

Deze opwek resulteert in een besparing van € 4,0 mln. aan elektriciteitskosten. Dit bestaat uit vermeden inkoopkosten (minder leveringskosten, minder energiebelastingen, minder netwerkkosten, minder aankoop Garanties van Oorsprong (GvO's) en inzet eigen geproduceerde GvO's) en opbrengsten uit teruglevering. Met name bij het programma Waterketen is dit goed zichtbaar. Hoewel het programma naar verwachting verantwoordelijk is voor 77% van het totale verbruik, draagt het dankzij de vermeden kosten slechts voor 54%

bij aan de totale elektriciteitskosten. Bovendien is de prognose dat 98% van de totale energieopwekking plaatsvindt binnen programma Waterketen.

	Begroting 2026	Begroting 2026
Elektriciteitsopwekking per programma	kWh	%
Waterveiligheid	50.000	0,2%
Watersysteem	459.000	2%
Waterketen	23.884.000	98%
Maatschappij en organisatie	66.000	0,3%
Totaal	24.459.000	100%

Bedragen x € 1.000	Begroting 2026	Begroting 2026
Elektriciteitskosten per programma	kWh	%
Waterveiligheid	€ 19	0,2%
Watersysteem	€ 4.093	43%
Waterketen	€ 5.146	54%
Maatschappij en organisatie	€ 217	2%
Totaal	€ 9.475	100%

Aardgas

Het verwachte aardgasvolume voor 2026 (ca. 227.000 m3) wordt extern ingekocht. Dit wordt verduurzaamd met CO₂ compensatiecertificaten.

9.4 Verbonden partijen

WDODelta is betrokken bij een aantal verbonden partijen. Dit vormt een manier om beleidsvoornemens uit de programma's uit te kunnen voeren. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin het waterschap zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft.

Het waterschap heeft een bestuurlijk belang wanneer het een zetel in het bestuur van een verbonden partij heeft of stemrecht bezit. Een financieel belang bestaat wanneer de financiële middelen die het waterschap beschikbaar stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij te verhalen zijn op het waterschap.

Per participatie wordt hieronder onder andere aangegeven welk beleid de verbonden partij uitvoert en wat de kosten en baten hiervan zijn voor het waterschap.

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT)

Vestigingsplaats	Zwolle	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling, 'zelfstandig' overheidsorgaan	
Openbaar belang	GBLT is het gemeenschappelijk belastingkantoor dat de heffing en invordering verzorgt van de belastingen van vijf waterschappen en zes gemeenten. Hierdoor worden de maatschappelijke kosten van het innen van de belastingen zo laag mogelijk gehouden.	
Jaarlijkse bijdrage	De bijdrage 2026 bedraagt € 2,95 mln.	
Risico	WDODelta is voor een goede uitvoering van haar taken afhankelijk van de belastingopbrengsten die GBLT incasseert. Voert GBLT haar taken niet goed uit, dan kan dit invloed hebben op zowel de inkomsten als de uitgaven van WDODelta.	
Ontwikkelingen	Separate afvalwaterlozers worden met ingang van 1-1-2026 niet meer aangeslagen door GBLT. WDODelta zal overeenkomsten met de separate afvalwaterlozers moeten afsluiten en de inkomsten zelf moet innen.	
Financiële gegevens x € 1.000	1-1-2026	31-12-2026
Eigen vermogen (incl. resultaat)	-	-
Vreemd vermogen	6.158	5.916
Resultaat		-

Gemeenschappelijke Laboratoriumorganisatie (Aqualysis)

Vestigingsplaats	Zwolle		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling, 'zelfstandig' overheidsorgaan		
Openbaar belang	Aqualysis is een waterlaboratorium dat werkzaamheden verricht voor o.a. waterschappen. Deze zijn ook deelnemer in de bedrijfsvoerings- organisatie. Deze organisatievorm is verankerd in gemeenschappelijke regeling Aqualysis (statuut). Het is een praktische oplossing voor het aansturen van een samenwerkingsverband, dat grotendeels uitvoerende taken realiseert. In de regeling nemen Zuiderzeeland, Vechtstromen, WDODelta, Vallei en Veluwe en Rijn en IJssel deel. Ook behoren diverse overheden en bedrijven tot de klantenkring. Door chemisch, bacteriologisch en biologisch onderzoek te verrichten is de controle op de naleving van vergunningen, het beheersen en beoordelen van de kwaliteit van het oppervlaktewater en de controle op het zuiveren van afvalwater mogelijk.		
Jaarlijkse bijdrage	De bijdrage 2025 bedraagt € 3,3 mln.		
Risico	WDODelta is samen met andere deelnemers verplicht Aqualysis van geld te voorzien zodat deze haar taken goed kan uitvoeren. En staat, samen met de andere deelnemers, garant voor de financiële verplichtingen die Aqualysis met de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) aangaat.		
Ontwikkelingen			
Financiële gegevens x € 1.000	1-1-2025	31-12-2025	
Eigen vermogen (incl. resultaat)	-	-	
Vreemd vermogen	8.304	9.064	
Resultaat		-	

Het Waterschapshuis

Vestigingsplaats	Amersfoort
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling, 'zelfstandig' overheidsorgaan
Openbaar belang	Het Waterschapshuis is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de waterschappen op het vlak van Informatie en communicatietechnologie. Het doel is het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen waterschappen en andere overheden die ook actief zijn in de 'natte' sector. Via Het Waterschapshuis spannen waterschappen zich gezamenlijk in om de kwaliteit van de digitale dienstverlening naar burgers en bedrijven te verbeteren en om kostenbesparing op ICT uitgaven te realiseren.
Jaarlijkse bijdrage	De bijdrage 2026 bedraagt € 1,725 mln.
Risico	WDOdelta is samen met andere deelnemers verplicht Het Waterschapshuis van geld te voorzien zodat deze haar taken goed kan uitvoeren. En staat, samen met andere deelnemers, garant voor de financiële verplichtingen van Het Waterschapshuis jegens derden.
Ontwikkelingen	Er loop een geschil met de belastingdienst over mogelijke btw-plichtigheid. De rechter heeft Het Waterschapshuis in het gelijk gesteld. De belastingdienst is in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. Het Waterschapshuis is in afwachting van het vervolg.
Financiële gegevens x € 1.000	Er wordt door deze verbonden partij geen prognose opgesteld.
Eigen vermogen (incl. resultaat)	
Vreemd vermogen	
Resultaat	

Het Regionaal Historisch Centrum Drents Archief

Vestigingsplaats	Assen	
Rechtsvorm	Openbaar lichaam op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingenoverheidsorgaan	
Openbaar belang	Het Drents Archief is een Regionaal Historisch Centrum en vormt een gemeenschappelijke regeling met onder andere het Rijk, de gemeente Assen. De activiteiten zijn in twee hoofdtaken te verdelen: 1) invulling aan de wettelijke taak om de archieven van de partners en de provincie Drenthe te beheren; 2) vervullen van de publieke taak om de schatten aan informatie die in de depots worden bewaard toegankelijk te maken voor een breed publiek.	
Jaarlijkse bijdrage	De bijdrage 2026 bedraagt € 0,109 mln.	
Risico	N.v.t.	
Ontwikkelingen	N.v.t.	
Financiële gegevens x € 1.000	1-1-2025	31-12-2025
	102	102
	12	-
		-

Vennootschappen en coöperaties

N.V. Nederlandse Waterschapsbank (NWB)

Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Openbaar belang	De Nederlandse Waterschapsbank is financieel dienstverlener van de Nederlandse publieke sector. Met een gespecialiseerde financiële dienstverlening houdt de bank de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger zo laag mogelijk. Het aandelenbezit van het waterschap bij de NWB is niet verhandelbaar en brengt geen financieel risico met zich mee. De aandelen zijn tegen de verkrijgings-waarde op de balans geplaatst.
Jaarlijkse dividenduitkering	De nettowinst over het eerste halfjaar 2025 bedraagt € 64 mln. Het marktaandeel in de financiering van de Nederlandse publieke sector heeft de bank voortgezet. Wij houden rekening met een te ontvangen dividenduitkering over 2025 van € 2,13 mln.
Risico	In de begroting wordt structureel rekening gehouden met een dividenduitkering over de aandelen van NWB. De uitkering van dividend is echter afhankelijk van de behaalde nettowinst. Deze is niet ieder jaar gelijk en kan zelfs negatief uitvallen. Het niet ontvangen van dividend in enig jaar kan leiden tot een exploitatietekort.
Ontwikkelingen	N.v.t.
Financiële gegevens x € 1.000	Er wordt door deze verbonden partij geen prognose opgesteld.
Eigen vermogen (incl. resultaat)	
Vreemd vermogen	
Resultaat (netto)	

Wij Windenergie Staphorst BV

Vestigingsplaats	Staphorst
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Openbaar belang	De BV is onderdeel van de coöperatie Wij Duurzaam Staphorst (WDS) en is opgericht voor het realiseren en exploiteren van een windpark. Het waterschap heeft als streven om per 2025 energieneutraal te werken. In Staphorst wordt daarom deelgenomen in een windpark, opgezet door de lokale coöperatie.
Jaarlijkse bijdrage	N.v.t.
Risico	Bij faillissement vervalt het jaarlijkse exploitatievoordeel en zijn de aandelen niets meer waard.
Ontwikkelingen	N.v.t.
Financiële gegevens x € 1.000	Er wordt door deze verbonden partij geen prognose opgesteld.
Eigen vermogen	
Vreemd vermogen	
Resultaat	

Nieuwleusen Synergie Lokaal Energie Bedrijf BV

Vestigingsplaats	Nieuwleusen
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Openbaar belang	Sinds 2020 aandeelhouder in de BV.
Jaarlijkse bijdrage	N.v.t.
Risico	Bij faillissement vervalt het jaarlijkse exploitatievoordeel en zijn de aandelen niets meer waard.
Ontwikkelingen	N.v.t.
Financiële gegevens x € 1.000	Er wordt door deze verbonden partij geen prognose opgesteld.
Eigen vermogen	
Vreemd vermogen	
Resultaat	

Zonnepark de Mussels BV te Beilen

Vestigingsplaats	Balinge
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Openbaar belang	De BV is in 2022 opgericht. Het waterschap participeert als aandeelhouder. Coöperatie Project De Mussels U.A. is de tweede aandeelhouder.
Jaarlijkse bijdrage	N.v.t.
Risico	Bij faillissement vervalt het jaarlijkse exploitatievoordeel en zijn de aandelen niets meer waard.
Ontwikkelingen	N.v.t.
Financiële gegevens x € 1.000	Er wordt door deze verbonden partij geen prognose opgesteld.
Eigen vermogen	
Vreemd vermogen	
Resultaat	

Stichtingen en verenigingen

De Unie van Waterschappen	
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Vereniging
Openbaar belang	De Unie van Waterschappen vertegenwoordigt alle waterschappen in Nederland in het nationale en internationale speelveld met betrekking tot het beheer van waterkeringen, het regionale waterbeheer en het zuiveren van afvalwater. Ook stimuleert de unie kennisuitwisseling, samenwerking en is het de werkgeversorganisatie van de medewerkers van alle waterschappen.
Jaarlijkse dividenduitkering	De bijdrage 2025 bedraagt € 0,8 mln.
Risico	WDOdelta staat (naar rato van het aandeel van het waterschap in de totale contributiebetaling aan de vereniging) deels garant voor een geldlening van de Nederlandse Waterschapsbank, voor € 5,8 mln. Deze lening loopt tot en met 2 mei 2042.
Ontwikkelingen	In 2027 viert de Unie van Waterschappen haar 100-jarig jubileum. Voor het organiseren van activiteiten worden in de komende vier jaren middelen gereserveerd (€ 100K p/jaar).
Financiële gegevens x € 1.000	Er wordt door deze verbonden partij geen prognose opgesteld.
Eigen vermogen (incl. resultaat)	
Vreemd vermogen	
Resultaat	

Stichting STOWA	
Vestigingsplaats	Amersfoort
Rechtsvorm	Stichting
Openbaar belang	STOWA is het kenniscentrum van de regionale waterbeheerder in Nederland, die toegepaste kennis vergaart, verspreidt en implementeert. De waterbeheerders hebben deze kennis nodig, om de opgaven waar zij in hun werk voor staan goed uit te kunnen voeren. Deelnemers zijn waterschappen en provincies, die gezamenlijk het werk van de stichting financieren.
Jaarlijkse dividenduitkering	De bijdrage 2025 bedraagt € 0,4 mln.
Risico	Er is sprake van een relatief gering financieel risico. De bijdragen van de deelnemende partijen en van derden dekken de te maken kosten.
Ontwikkelingen	N.v.t.
Financiële gegevens x € 1.000	Er wordt door deze verbonden partij geen prognose opgesteld.
Eigen vermogen (incl. resultaat)	
Vreemd vermogen	
Resultaat	

9.5 Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden en verplicht bestuursorganen om informatie actief openbaar te maken van. In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen beschreven welke activiteiten het waterschap uitvoert op de thema's actieve en passieve openbaarmaking en verbetering van de informatiehuishouding. Voor deze taken ontvangt het Waterschap zowel incidentele als structurele middelen van het rijk.

Actieve openbaarmaking voor de verplichte categorieën documenten (artikel 3.3 Woo)

Onder actieve openbaarmaking verstaan we de activiteiten die op eigen initiatief vanuit het waterschap worden ondernomen om informatie openbaar te maken voor de samenleving. De komende jaren worden hiervoor de volgende gegevens gepubliceerd conform de wettelijke eisen:

- ↳ Bereikbaarheidsgegevens van het waterschap op de website;
- ↳ Vergaderstukken van ons algemeen bestuur;
- ↳ Convenanten;
- ↳ Woo-verzoeken, inclusief de schriftelijke beslissingen op die verzoeken en de daarbij verstrekte informatie en
- ↳ Onderzoeken en klachten.

De inspanningsverplichting tot openbaarmaking voor andere documenten dan de verplichte categorieën (artikel 3.1 Woo)

Passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek; hoofdstuk 4 Woo)

Onder passieve openbaarmaking verstaan we het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een verzoek uit de samenleving, zoals bijvoorbeeld Woo-verzoeken. We houden daarbij rekening met het anonimiseren van persoonsgegevens.

De informatiehuishouding (Hoofdstuk 6 Woo)

Voor de verbetering van de informatiehuishouding voeren we het volgende uit:

- ↳ Communicatie, begeleiding medewerkers: er wordt een aantal voorlichtingssessies georganiseerd om medewerkers bewust te maken van de Woo, hun rol hierin en welke ondersteuning ze kunnen verwachten.
- ↳ Archivering: het goed opslaan van verschillende vormen van informatie is essentieel voor openbaarmaking van informatie. Daarom worden medewerkers begeleid in het goed archiveren van informatie in de daarvoor bestemde systemen.
- ↳ Systemen en procedures: er wordt gewerkt aan verdere optimalisatie van systemen en procedures. Onder andere beleid en werkafspraken worden geactualiseerd.

Aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-coördinator

Er is een coördinator aangesteld met o.a. als taken:

- ↳ Het coördineren van de behandeling van informatieverzoeken en Woo-verzoeken;
- ↳ Interne en externe vragen beantwoorden;
- ↳ Fungeren als aanspreekpunt;
- ↳ Toezichthouden, adviseren, informeren en rapporteren.

10. Financiële begroting

10.1 Uitgangspunten en normen

Loonkostenontwikkeling

Voor het opstellen van de personeelsbegroting wordt gebruik gemaakt van de volgende uitgangspunten: organisatiestructuur (hiërarchie), formatie-omvang per afdeling, verdeling functies per afdeling, inschaling functies. De loonkosten zijn verhoogd met 4% en meerjarig met 3%.

Indexering van de kosten en overige opbrengsten

De prijzen voor goederen en diensten zijn voor alle jaren met 2,6% geïndexeerd.

Rentepercentages

Uitgangspunt voor de financiering is dat de vaste activa zoveel mogelijk met permanent vermogen worden gefinancierd. Op grond van de Wet financiering decentrale overheden (FIDO) is een beperkte financiering met korte termijn middelen (kasgeldlening en rekening-courant) mogelijk. Hiervan wordt optimaal gebruik gemaakt, gezien de lagere geldmarktrente.

Voor de rente van de nieuw af te sluiten geldleningen wordt – voor het berekenen van de lasten – voor de periode 2026-2030 gerekend – met een rente van 3,5%. In de begrotingsbrief is als uitgangspunt voor het aantrekken van langlopende leningen gekozen voor een rentepercentage van 3%. Het DB acht het gezien de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt noodzakelijk om dit percentage in de begroting bij te stellen naar 3,5%.

Omvang onvoorzien

In de voorliggende begroting is sprake van onzekerheden. Denk hierbij onder meer aan fluctuaties in rentelasten, energiekosten, kosten voor chemicaliën, bestrijding van exoten, slibeindverwerking, maaien en grensoverschrijdend afvalwater. Ook de inkomsten kunnen jaarlijks fluctueren als gevolg van onder

meer de ontwikkeling van WOZ waarde. Met name weersomstandigheden — zoals regenval en het aantal zonne-uren — zijn bepalende factoren voor een aantal exploitatie-uitgaven. Omdat we begroten op basis van gemiddelden en de werkelijke uitkomsten zowel boven als onder het begrote gemiddelde kunnen liggen, wordt voor de post Onvoorzien een bedrag van € 0 opgenomen. Hiermee wordt onderkend dat er sprake is van onzekerheden, maar dat deze doorgaans binnen de reguliere begrotingssystematiek kunnen worden opgevangen. Zie ook hetgeen hierover is opgemerkt in 9.1.2a Onzekerheden.

Concerncorrectie kapitaallasten

De meerjarenraming 2026-2030 is geactualiseerd. Nieuwe ontwikkelingen zijn meegenomen in de planning bij de begroting 2026. De kapitaallasten van de voorgenomen investeringen met uitzondering van HWBP (en de nog te starten investeringen en lopende investeringen) zijn met 15% naar beneden gecorrigeerd voor de boekjaren 2026 en 2027. In de jaren 2028, 2029 en 2030 is een percentage van 20% gehanteerd. Hiervoor is gekozen om zo de investeringskredieten (risicoreserveringen) niet volledig uit te putten, evenals de niet begrote subsidies die wij in de loop der jaren ontvangen. Tot slot leert de ervaring dat niet alle investeringen conform planning (kunnen) worden uitgevoerd.

Bestaand beleid

De ramingen in de begroting zijn gebaseerd op bestaand beleid. Nieuw beleid, inclusief financiële consequenties, is afzonderlijk aan het bestuur voorgelegd. Besluitvorming tot aan de vergadering in oktober is in de begroting 2026 verwerkt. We streven er naar nieuw beleid op één jaarlijks moment aan het algemeen bestuur aan te bieden.

10.2 Overzicht van baten en lasten

Tabel 35: Dekkingsmiddelen per taak en post onvoorzien

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Meerjarenraming 2027-2030				Rekening 2024	Begroting 2025
		2027	2028	2029	2030		
Programma							
Watersysteem	65.227	69.294	72.883	76.866	81.702	57.150	61.438
Waterketen	55.274	55.782	57.885	59.744	64.148	44.614	51.236
Waterveiligheid	16.206	17.434	17.433	18.414	19.706	13.602	15.777
Maatschappij en organisatie	48.593	49.390	49.899	52.576	51.844	43.771	47.398
Totaal programma's	185.300	191.900	198.100	207.600	217.400	159.137	175.849
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	185.300	191.900	198.100	207.600	217.400	159.137	175.849
Dividend	-4.975	-5.085	-5.145	-5.258	-5.321	-3.064	-2.900
Oninbaar	3.725	3.980	4.076	4.222	4.389	3.196	3.750
Dekken uit waterschapsbelastingen	184.050	190.796	197.031	206.564	216.468	159.270	176.699
Watersysteemheffing	104.227	116.245	120.229	127.137	132.774	97.493	98.662
Zuiveringsheffing	70.766	74.551	76.801	79.427	83.693	65.024	69.321
Waterschapsbelastingen	174.994	190.796	197.031	206.564	216.468	162.517	167.983
Exploitatieresultaat	9.056	-	-	-	-	-3.247	8.716
Inzet (egaliserie)reserves	-9.056	-	-	-	-	-8.136	-8.716
Resultaat na inzet reserves	-	-	-	-	-	-11.383	-

Tabel 36: Netto kosten per programma gesplitst in baten en lasten

Programma		Begroting 2026	Meerjarenraming 2027-2030			
			2027	2028	2029	2030
Watersysteem	Lasten	66.855	70.914	74.591	78.702	83.580
	Baten	- 1.628	- 1.620	- 1.708	- 1.836	- 1.878
	Netto kosten	65.227	69.294	72.883	76.866	81.702
Waterketen	Lasten	58.729	60.089	62.255	64.145	68.636
	Baten	- 3.455	- 4.308	- 4.370	- 4.402	- 4.488
	Netto kosten	55.274	55.782	57.885	59.744	64.148
Waterveiligheid	Lasten	16.380	17.607	17.613	18.607	19.903
	Baten	- 174	- 173	- 180	- 192	- 197
	Netto kosten	16.206	17.434	17.433	18.414	19.706
M&O	Lasten	68.303	69.372	70.079	73.006	72.652
	Baten	- 19.710	- 19.982	- 20.181	- 20.430	- 20.808
	Netto kosten	48.593	49.390	49.899	52.576	51.844
Totaal Netto kosten programma's		185.300	191.900	198.100	207.600	217.400

Tabel 37: Exploitatiebegroting naar kosten en opbrengstsoorten

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	2027	Meerjarenraming 2027-2030			Rekening 2024	Begroting 2025
			2028	2029	2030		
Lasten							
Rente en afschrijvingen	46.469	52.384	56.308	63.782	72.124	38.850	44.159
Personeelslasten	85.985	87.133	88.624	90.366	92.728	75.960	84.595
Goederen en diensten van derden	72.990	73.752	75.398	77.444	78.081	60.897	71.610
Bijdragen aan derden	6.633	7.064	7.100	7.230	7.412	5.044	6.567
Toevoeging aan voorziening	203	207	212	218	223	1.635	200
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal lasten	212.281	220.540	227.642	239.039	250.569	182.386	207.131
Baten							
Financiële baten	933	933	932	931	934	772	527
Personeelsbaten	1.003	1.023	1.053	1.083	1.115	1.132	854
Goederen en diensten aan derden	4.655	5.472	5.564	5.629	5.746	3.317	3.484
Bijdragen van derden	1.138	1.112	1.031	1.153	1.177	2.018	1.331
Waterschapsbelastingen	171.269	186.815	192.955	202.342	212.079	159.431	164.233
Dividend en ov. alg opbrengsten*	4.975	5.085	5.145	5.258	5.321	3.064	2.900
Interne verrekeningen (voorz. en activering)**	19.252	20.101	20.962	22.643	24.197	15.899	25.086
Subtotaal baten	203.225	220.540	227.642	239.039	250.569	185.633	198.415
Saldo van baten en lasten	9.056	-	-	-	-	-3.247	8.716
Inzet (egalisatie)reserves	-9.056	-	-	-	-	-8.136	-8.716
Gerealiseerd resultaat	-	-	-	-	-	-11.383	-

* Onder deze post staat thans het dividend NWB, het dividend verbonden partijen én de opbrengsten verontreinigingsheffing en separate lozers – in verband met de vergelijkbaarheid van cijfers zijn de rekening 2024 en de begroting 2025 aangepast.

** Onder deze post worden de geactiveerde lasten van eigen personeel, personeel van derden en onttrekkingen uit voorzieningen opgenomen. Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat een (forse) stijging van de interne verrekeningen was begroot, voornamelijk als gevolg van de activering van personeelslasten. In de praktijk (2025) blijkt deze stijging echter lager uit te vallen dan oorspronkelijk geraamd. Derhalve is de begrote stijging van de interne verrekeningen voor de jaren 2026–2030 aangepast aan de actuele realisatie.

10.3 Incidentele baten en lasten

Definities

Dit hoofdstuk bevat een overzicht van eenmalige baten en lasten ten opzichte van de voorgaande en komende begrotingsjaren. Dit overzicht helpt de gebruiker van de begroting bij het bepalen van het formele begrotingsevenwicht.

Een eenmalige uitgave (of inkomst) wordt gedefinieerd als een begrotingspost die maximaal drie jaren is geraamd en waarvan de eindigheid vaststaat. Zodoende kan een incidentele begrotingspost meerdere exploitatiejaren voorkomen. Deze posten lopen in principe echter niet door tot buiten de scope van de meerjarenbegroting. Het laatste boekjaar bevat in principe geen incidentele lasten of baten.

Incidentele baten en lasten

In de volgende tabel worden de substantiële dan wel bestuurlijk relevante incidentele baten en lasten uiteengezet, evenals het laatste exploitatiejaar waarin deze posten voorkomen. Ook biedt het onderstaande overzicht geen inzicht in de integrale lasten die met een specifiek onderwerp samenhangen. Er is sprake van (mogelijke) samenhang met structurele lastenmutaties.

Tabel 38: Incidentele baten en lasten

Kostengroep	Progr	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Incidentele lasten (x € 1.000)							
Personeel	WS	Intensiveren beïnvloeding ruimtelijke ordening processen	240	-	-	-	-
G&D	WS	Digitalisering watersysteem	105	105	-	-	-
G&D	WK	Datagedreven sturing rwzi's	3.023	1.936	2.236	2.036	2.383
G&D	WK	Onderzoek lachgasreductie waterketen	63	63	-	-	-
G&D	M&O	DMS, reeds toegekend voor 2025 - uitvoering deels in 2026	500	-	-	-	-
G&D	M&O	Wettelijke verplichting onderzoek naar de staat van regionale keringen en grondonderzoek bestaande keringen	300	-	-	-	-
G&D	M&O	Opbouw datalaag	150	150	-	-	-
G&D	M&O	Implementatie uitvoeren Wet Open Overheid	47	-	-	-	-
G&D	M&O	Investering in structurele lastenbeheersing	400	200	100	-	-
		Totaal	4.781	2.454	2.336	2.036	2.383
Incidentele baten (x € 1.000)							
G&D	M&O	Compensatie implementatie WOO	47	-	-	-	-
Reserves		Egalisatiereserve watersysteemheffing	5.494	-	-	-	-
Reserves		Egalisatiereserve zuiveringsheffing	3.562	-	-	-	-
		Totaal	9.103	-	-	-	-

10.4 Voorgenomen investeringen

Hieronder een uitzetting van de bruto- investeringen voor de komende jaren:

Tabel 39: Bruto-investeringen 2026-2030

Programma (bedragen x € 1.000)	OHW					Aanvragen					Totaal				
	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
Waterveiligheid HWBP	45.579	13.398	18.811	114	-	37.974	113.117	112.984	185.654	195.769	83.553	126.515	131.795	185.767	195.769
Waterveiligheid niet HWBP	-	-	-	-	-	-	50	550	-	-	-	50	550	-	-
Watersysteem	21.353	10.628	1.609	3	-	23.354	51.986	60.040	48.863	51.751	44.707	62.614	61.649	48.866	51.751
Waterketen	23.955	10.778	-	-	-	4.952	21.104	35.794	54.875	67.120	28.906	31.882	35.794	54.875	67.120
M&O	1.628	-	-	-	-	7.867	6.293	11.152	4.065	5.900	9.494	6.293	11.152	4.065	5.900
Totaal	92.514	34.804	20.420	117	-	74.146	192.550	220.520	293.457	320.540	166.660	227.354	240.940	293.573	320.540

In 2025 zijn al diverse verbetermaatregelen doorgevoerd om de voorspelbaarheid van de cashflow te vergroten. Desondanks blijft het realiseren van een stabiele cashflow uitdagend, onder meer door externe factoren zoals stikstofgerelateerde vertragingen, ongunstige weersomstandigheden en afhankelijkheden in de samenwerking met andere overheidsinstanties.

Voor 2026 wordt in de begroting uitgegaan van € 167 miljoen aan uitgaven, wat vrijwel gelijk is aan de verwachte uitgaven voor 2025. In de begroting van 2025 werd nog rekening gehouden met een kasstroombegroting van circa € 260 miljoen voor 2026. Het verschil van € 93 miljoen wordt hoofdzakelijk verklaard door aanpassingen in het programma HWBP, onder andere project IJsselwerken, en bij Watersysteem voornamelijk door planningswijzigingen bij Gemalen en Stuwen.

De stijging van de cashflow van 2026 naar 2027 komt voornamelijk door de aanpassingen in het programma HWBP en bij Watersysteem doordat er meer projecten onder handen zijn bijvoorbeeld bij de Gemalen en Stuwen.

Het risico van schaarste blijft nadrukkelijk aan de orde. Niet alleen de krappe arbeidsmarkt vormt een uitdaging, maar naar verwachting zal de schaarste aan aannemers en ingenieursbureaus in de toekomst voelbaarder zijn. Door medeoverheden worden steeds meer projecten op de markt gezet, waardoor capaciteit van opdrachtnemers beperkt is. We ervaren nu al aanbestedingen, waarin heel weinig inschrijvers zijn. Dit kan leiden tot oplopende prijzen door beperkte concurrentie (als überhaupt al een inschrijver is) en vertraging in het wegzetten van projecten.

In Tabel 39 zijn de bruto investeringen weergegeven. In onderstaande figuur is op basis hiervan het (netto) investeringsvolume weergegeven, dat wil zeggen dat

hierop de concerncorrectie is toegepast op de kapitaallasten, zoals beschreven in 10.1 Concerncorrectie kapitaallasten.

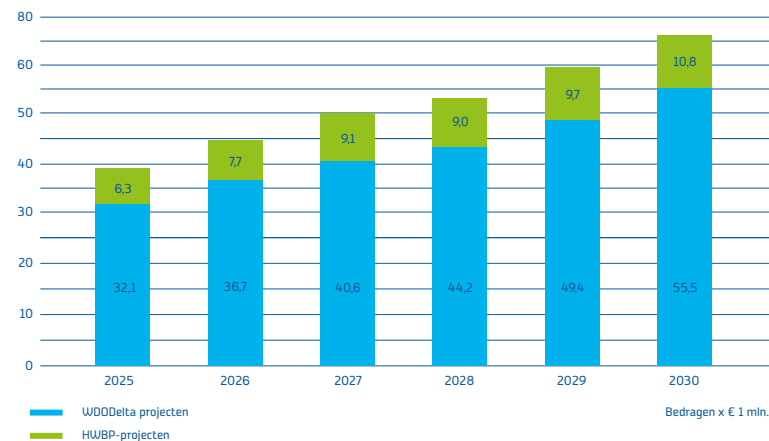
Figuur 13: Investeringsvolume 2024-2030

Kapitaallasten

De kapitaallasten liggen ongeveer op hetzelfde niveau als in de vorige begroting, mede door de vorig jaar ingezette lijn van grotere voorspelbaarheid. De afschrijvingslasten liggen in 2026 naar verwachting rond de € 36 mln. en lopen op tot € 47 mln. in 2030. In de paragraaf financiering staat een toelichting over de impact hiervan op de financiële positie.

Figuur 14: Kapitaallasten 2025-2030

10.5 Geprognosticeerde balans (ultimo boekjaar)

Tabel 40: Geprognosticeerde balans

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Activa					
VASTE ACTIVA					
Immateriële vaste activa	21.000	20.000	19.000	18.000	17.000
Materiële vaste activa	577.000	655.000	750.000	862.000	1.002.000
Financiële vaste activa	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
	602.000	679.000	773.000	884.000	1.023.000
VLOTTENDE ACTIVA					
Kortlopende vorderingen	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Overlopende activa	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Liquide middelen	0	0	0	0	0
	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
TOTAAL ACTIVA	627.000	704.000	798.000	909.000	1.048.000
Passiva					
VASTE PASSIVA					
Algemene reserve	9.600	9.600	9.600	9.600	9.600
Bestemmingsreserves - tarief	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
Bestemmingsreserves - overig	3.300	3.300	3.300	3.300	3.300
Nog te bestemmen resultaat	0	0	0	0	0
Voorzieningen	4.600	4.500	4.400	4.300	4.200
Vaste schulden	506.500	591.000	650.500	785.000	921.500
	525.600	610.000	669.400	803.800	940.200
VLOTTENDE PASSIVA					
Netto-vlottende schulden	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
Overlopende passiva	56.400	49.000	83.600	60.200	62.800
	101.400	94.000	128.600	105.200	107.800
TOTAAL PASSIVA	627.000	704.000	798.000	909.000	1.048.000

11. Begrotingsbijlagen

11.1 Afkortingen

AMP	Assetmanagementplan	MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
Arbo	Arbeidsomstandigheden	MLN	Miljoen
BIO	Baseline Informatie Overheid	M&O	Programma Maatschappij en organisatie
BV	Besloten Vennootschap	N2000	Natura 2000
BVZ	Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer	NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
CO ₂	Koolstofdioxide	NOVEX	Programma Nationale Omgevingsvisie
DAW	Deltaplan Agrarisch Waterbeheer	NWB	Nederlandse Waterschapsbank
DPR	Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie	N.v.t.	Niet van toepassing
EBO	Energiebeheer organisatie	OAS	Technische Optimalisatiestudie
ECB	Europese Centrale Bank	PAGW	Programmatische Aanpak Grote Wateren
EMU	Europese Monetaire Unie	P&C	Planning & Control
FIDO	Financiering Decentrale Overheid	PPLG	Provinciaal Programma Landelijk Gebied
GBLT	Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn	PROGR	Programma
GPK	Geautomatiseerde Peilregelende Kunstwerken	RES	Regionale Energiestrategie
GGOR	Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime	Rwzi	Rioolwater zuiveringsinstallatie
GvO	Garanties van Oorsprong	SEH	Smart Energie Hub
GWW	Grond-, Weg- en Waterbouw	STOWA	Stichting toegepast onderzoek waterbeheer
Ha	Hectare	UFDO	Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden
HOP	Haarvaten op Peil	Ve	Vervuilingseenheid
HR	Humanresourcesmanagement	WBI	Wettelijk Beoordelingsinstrumentarium
HVO	Hydrotreated Vegetable Oil ('blauwe diesel')	WBP	Waterbeheerprogramma
HWBP	Hoogwater Beschermingsprogramma	WBS	Water en bodem sturend
ICT	Informatie- en Communicatie technologie	WDODelta	Waterschap Drents Overijsselse Delta
Ie	Inwonerequivalent	WK	Programma waterketen
IRM	Integraal Riviermanagement	WKK	Warmte-krachtkoppeling
Km	Kilometer	WOM	Water op maat
KRW	Kaderrichtlijn Water	WOZ	Wet Onroerende Zaken
kWh	Kilowattuur	WS	Programma watersysteem
LBO	Landelijke Beoordelingsronde	WV	Programma waterveiligheid
LTO	Land en Tuinbouw Organisatie	ZON	Zoetwatervoorziening Oost-Nederland

